

zelena dežela

Glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

št. 158 / april 2020

Izredni ukrepi za izredno stanje

Prvi sklopi ukrepov so bili sprejeti. Predstavljamo, kako bodo koristili kmetijstvu in katere stvari je treba še odpraviti.

str. 4

Izvajanje naložb PRP v času epidemije

Po novem je možno zahtevke za plačilo investicijskih sredstev PRP v celoti pripraviti doma.

str. 8

Kmetijska in gozdarska tehnika v času pandemije

Veljavnost prometnih dovoljenj, registracija motornih vozil, rezervni deli ter varnost in zdravje pri delu

str. 9

Kupujmo domače!

Pridružite se več kot 800 ponudnikom na Kupujmo domače in predstavite ponudbo svoje kmetije.

str. 13

Kriza je tudi priložnost

V času krize se pridelovalci in predelovalci hrane na različne načine spoprijemajo z njo.

str. 16

Nihče izmed nas ne pomni take velike noči, kot je bila letos. Cerkve so bile zaprte, cvetna nedelja, ki je vsako leto zaradi spomina na navdušenje ob prihodu Kristusa v Jeruzalem kipela od pomladnega zelenja, je šla mimo kar brez druženja in tekmovanja v velikosti butar, blagoslov velikonočnih jedi se je zgodil v družinskem krogu preko radia, televizije ali spleta. Bila je drugačna izkušnja, pa vendar ne slaba. Vse pričakovanje največjega krščanskega praznika se je strnilo k ožjemu družinskemu krogu brez včasih odvečne »folklore«. Ne glede na svetovno preizkušnjo gre narava naprej, vabi nas k bistvu, k pridelavi hrane, k premisleku, kaj je pomembno v življenju. (Tekst in foto: Marjan Papež)

Ima korona virus tudi prednosti?

Neposredno seveda ne, posredno pa upamo, da ja. V mislih imamo seveda pričakovanje spremenjenega odnosa do varovanja kmetijskih zemljišč, kakršnemu smo bili priča v zadnjih dvajsetih, petindvajsetih letih.

»Izgubimo 10 ha kmetijskih zemljišč na dan«, »Veliko rok se steguje po dobri zemlji«, »Pozidava zemljišč: Kjer je rastla pšenica, tam zdaj teče cesta«, »Njive nadomešča beton«, »Je varovanje prsti res cokla razvoja?« je samo nekaj naslovov iz slovenskih časopisov, ki so v preteklosti povzemali opozorila predvsem strokovnjakov Biotehniške fakultete in Ljubljani, Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) in mnogih posameznikov na nevzdržno in nepremišljeno ravnanje s kmetijskimi zemljišči. Izjemno natančno in z več zornih kotov so na nepovratno uničevanje kmetijskih zemljišč s pozidavo opozorili strokovnjaki Agronomskega oddelka Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani z Apelom proti pozidavi kmetijskih zemljišč, v katerem so opozorili širšo javnost na kritičnost situacije in pozvali odgovorne k takojšnjim ukrepom. Dobrih deset let nazaj so bila mnenja o potrebnosti zaščite kmetijskih zemljišč še deljena. Medtem ko so na ministrstvu za okolje zagotavljali, da je gradnja na kmetijskih zemljiščih dovolj omejena, pa na so na ministrstvu za kmetijstvo že začeli opazati, da se nam najboljše kmetijske površine hitro zmanjšujejo. Žal se do danes stanje še ni spremenilo.

Kmetijska zemljišča so naravna dobrina, po obsegu omejena in nenadomestljiva, pomembna v prvi vrsti za pridelavo hrane. Zagotavljanje primerne samooskrbe s hrano ter zagotavljanje prehranske varnosti nista edini nalogi kmetijstva, sta pa po našem mnenju prav gotovo najpomembnejši.

Za zagotavljanje hrane potrebujemo dovolj kakovostnih zemljišč. Teh pa v Sloveniji primanjkuje. Veliko imamo hribovitih območij, krasa s plitvimi tlemi, strma pobočja, na teh področjih je večinoma travinja edina možna raba tal. Njivskih površin, na katerih pridelujemo večino hrane za ljudi, je v Sloveniji med 8 in 9 %. Ta tla so tudi najrodovitnejša. Povprečna boniteta, s katero označimo rodovitnost tal (od 0–100), znaša v Sloveniji 41. Le šest odstotkov tal v Sloveniji ima boniteto nad 60 in prav ta tla so praviloma najbolj na udaru, ko je treba graditi cestne povezave, industrijske cone, tovarne in podobno.

Ne glede na različna mnenja o tem, ali je Slovenija samooskrbna s hrano ali ne, menimo, da je sedaj pravi čas, da razmislimo o tem, kako bomo s kmetijskimi zemljišči ravnali v bodoče. Kriza, ki jo je povzročila epidemija koronavirusa, nam daje jasno sporočilo, da bomo v bodoče morali spremeniti odnos do ravnanja s kmetijskimi zemljišči in do kmetijstva nasploh. Krajše ali daljše zaprte državnih mej bo povzročilo, da uvožene zelenjave, sadja in druge hrane ne bo mogoče dobiti. Ko bo zaradi različnih razlogov otežena tudi sama pridelava hrane, bo vsaka država najprej poskrbela zase.

Paziti moramo, da nam takrat ne bo žal za vsak kvadratni meter kmetijskega zemljišča, ki smo ga v preteklosti po neumnosti izgubili. Ohranjanje kmetijskih zemljišč in ohranjanje doma pridelane hrane postaja stvar preživetja.

Vojo Bizjak, KGZS

Spoštovani člani zbornice!

CVETKO ZUPANČIČ

predsednik KGZS

V teh dneh preizkušnje za slovenski narod in nasploh za človeštvo se človek vpraša, kako smo majhni in ranljivi. In to kljub temu, da smo imeli občutek samozadostnosti, znanja, tehnologija, vse večje digitalizacije in da se temu človeštvu ne more nič zgoditi.

Virus, neviden, neotipljiv in nepredvidljiv, pa je kaj hitro postavil ves svet na dejanska tla in v trenutku je vse drugače. Ustavilo se je javno življenje, strah negotovosti pred boleznijo in posledicami nas dela drugačne. Tudi na kmetijah in v kmetijstvu je in bo prizadetost velika. Na začetku je kazalo na pomanjkanje živil v trgovinah, sedaj kaže na viške kmetijskih pridelkov, kot so goveje meso, jagnjetina, vino, les in drugo.

Na KGZS smo nenehno v stikih z MKGP, smo tudi v delovni skupini z ostalim gospodarstvom za pripravo kriznih zakonov, vseskozi pa se trudimo za reševanje sprotih težav kmetov in kmetijstva. Želimo doseči, da bo kmet enako obravnavan kot so podjetja, obrtniki, samozaposleni, pa naj bo to pri socialnih ukrepih, davkih ali pri izpadu dohodka. Posebej želimo opozoriti, da je tako Slovenija kot EU le kratkoročno res dobro oskrbljena s hrano, kakšne posledice bo imela ta kriza na pridelavo letos in drugo leto, pa se ne ve. Zato ni nobenega jamstva, da bo čez pol leta ali leto, dve vsega dovolj; zato je dobro, da smo pripravljene tudi na morebitno pomanjkanje. Naše glavno sporočilo ta trenutek je, da naj bodo ukrepi taki, da bodo ljudi spodbujali k pridelavi.

Star krščanski pregovor pravi: »Človek obrača, Bog obrne.« In to še kako velja prav v tem času. Spomnimo se na dejstva, ki so veljala skozi vso zgodovino: kako pomembne so vrednote zdravje, ponižnost in spoštovanje ter da med vrednote sodi tudi hrana, katere se je v zadnjem času veliko zavrglo.

Želim vam, da ostanete zdravi, da svoje kmetije še naprej vzdržujete in da ustvarjate, na nas in državi pa je, da za to ustvarjamo čim boljše pogoje in se zavedamo sedanjosti ter prihodnosti.

Čprav so velikonočni prazniki že mimo, ne pozabimo na sporočilo Kristusovega vstajenja, ki nam še posebej sedaj prinaša upanje in pričakovanje nekaj novega.

KAKO DO INFORMACIJ NA KGZS

SPLOŠNE INFORMACIJE

Tel.: 01 513 66 00, e-naslov: kgzs@kgzs.si, www.kgzs.si

UREDNIŠTVO ZELENE DEŽELE

Tel.: 01 513 66 40, e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si

Zelena dežela št. 158, april 2020 • Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki izhaja šestkrat letno in je za člane KGZS brezplačno. • Uredništvo: KGZS – Zelena dežela, Gospodinjka ulica 6, 1000 Ljubljana, tel.: 01/5136640, e-pošta: zelena.dezela@kgzs.si, splet: www.kgzs.si • Odgovorni urednik: Robert Peklaj • Novinar: Marjan Papež • Fotografija na naslovnici: Marjan Papež • Tehnično urejanje: Andrej Lombard • Jezikovni pregled: Marjana Cvirn • Fotografije: arhiv KGZS (če ni drugače navedeno) • KGZS ne odgovarja za oglasno vsebino. Tisk: Salomon, d.o.o. • Naklada: 91.500 izvodov • ISSN 1581-9027, spletna izdaja ISSN 2536-2119

KGZS ustavila volilna opravila

Upravni odbor KGZS je 13. februarja na svoji 21. seji razpisal Upravni odbor KGZS je 20. marca na korespondenčni seji sprejel razveljavitev Sklepa o razpisu volitev v svet Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in v svete območnih enot Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije v letu 2020 (Uradni list RS, št. 11/20), kar pomeni, da so vsa volilna opravila ustavljena. Ko se bodo razmere glede epidemije virusa COVID-19 umirile in ukrepi za preprečitev širjenja začeli odpravljati, bo upravni odbor sprejel nov sklep o razpisu volitev, s katerim bo določil nov datum glasovanja.

Glede na zaostrene razmere v zvezi z epidemijo COVID-19 je bilo ugotovljeno, da se 21. marca opravljanje volilnih opravil ni moglo začeti. To velja tako za delo volilnih organov (volilne komisije volilnih enot se ne morejo in ne smejo sestajati) kot za opravila, ki jih morajo začeti volilni upravičenci. Mnoge pravne osebe – članice zbornice so morale zaustaviti delovne procese, zato so vsa volilna opravila v danih razmerah nemogoča oziroma celo prepovedana. Zato je bila razveljavitev razpisanih volitev nujna.

Državni zbor je 20. marca sprejel Zakon o interventnih ukrepih na trgu kmetijskih pridelkov, živil, živali in gozdno-lesnih sortimentov (ZIUTKPŽ). Zakon v 7. členu določa: »Mandat organov Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije se ne glede na zakon, ki ureja kmetijsko gozdarsko zbornico, zaradi epidemije podaljša do 1. novembra 2020.« S takšno zakonsko določbo je torej mandat obveznim organom KGZS, ki bi potekel konec junija 2020, podaljšan do 1. novembra 2020. S tem je dana zakonska podlaga za nemoteno delovanje KGZS do izvedbe volitev.

KGZS bo spremljala razvoj epidemije in takoj, ko bodo razmere to dopuščale, se bodo volitve ponovno razpisale. Predvidevamo, da bodo volitve izvedene konec septembra ali v začetku oktobra. Vabimo vas, da se volitev udeležite in pokažete, da vam ni vseeno, kdo vas zastopa.

Oddaja zbirnih vlog

Zaradi razglašene epidemije in preprečevanja širjenja virusa covid-19 je pri kmetijskih svetovalcih javne službe kmetijskega svetovanja od 16. marca 2020 prekinjeno izvajanje pomoči pri elektronskem izpolnjevanju in oddaji zbirnih vlog za leto 2020. Prav tako je prekinjeno tudi delo na upravnih enotah in s tem povezano urejanje GERK-ov, ki so osnova za oddajo zahtevkov na površino.

Prvotni redni rok za oddajo zbirnih vlog (6. maj 2020) bo predvidoma podaljšan do 15. junija 2020, točen datum pa bo sprejela Evropska komisija in bo objavljen tudi v slovenskih uredbah.

Svetujemo, da za točne informacije o novem roku za oddajo zbirne vloge ter ponovnem nadaljevanju izvajanja pomoči pri vnosu in oddaji zbirnih vlog redno spremljate medije, ki povzemajo kmetijske vsebine, ali pa se o tem, čez teden ali dva, pozanimajte pri vaših kmetijskih svetovalcih.

Za izvajanje nekaterih ukrepov kmetijske politike so določeni tudi roki, ki jih zaradi zamika oddaje zbirne vloge ali nedelovanja določenih služb ni mogoče izpolniti. To so na primer: izdelava koprološke analize, analiza tal, hitri talni ali rastlinski testi, izpolnjevanje rokov pri setvi ali sajenju zelenjadnic ... Za takšne primere bodo na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pripravili ustrezne rešitve, ki jih je prav tako potrebno določiti s spremembo zakonodaje. Ker boste za dokazovanje morda morali vedeti, kdaj, kaj, koliko, s čim, kje ... je bilo na kmetiji izvedeno določeno opravilo, vam svetujemo, da v tem času vodite evidence in beležite vse dejavnosti za kmetijska opravila, ki jih izvajate na površinah in z živalmi.

dr. Jernej Demšar, KGZS

Oddaja vlog na upravne organe v času epidemije

Na eUpravi je v času epidemije dodana možnost za oddajo elektronske vloge za nujne zahtevke. **Vloge, ki jih je v tem trenutku možno oddati** tudi brez uporabe e-identitete, so: odjava začasnega prebivališča, prijava stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, potrdilo o stalnem prebivališču, izpis iz matičnega registra o rojstvu, izpis podatkov o osebah, prijavljenih na mojem naslovu, potrdilo o gospodinjstvi skupnosti, potrdilo o začasnem prebivališču, potrdila iz kazenskih evidenc. Seznam se sproti dopolnjuje z novimi vlogami. **Za vse nujne zadeve bo dovolj časa po koncu epidemije.** Dostopno na povezavi <https://e-uprava.gov.si/podrocja/drzava-druzba/oddaja-vloge-v-casu-epidemije.html>

Po nasvet na splet

Kljub drugačnim razmeram, katerim smo priča zaradi ukrepov proti širjenju koronavirusa, delo v kmetijstvu ni zastalo. Javna služba kmetijskega svetovanja deluje naprej in omogoča svetovanje na daljavo, naj si bo to prek telefona, e-pošte ali spletne strani. Prav slednja je lahko dober vir koristnih informacij in nasvetov.

Predlagamo, da pogosteje preverite našo spletno stran www.kgzs.si/kgzs/zbornica-svetuje/strokovna-gradiva, kjer je objavljeno veliko brezplačnih uporabnih in osveženih nasvetov ter strokovnih gradiv. Naj vam koristijo pri vašem kmetovanju!

Dobra zakonska osnova z nujnimi popravki

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije se je že od samega pojava koronavirusa dejavno vključila v pripravo ustreznih ukrepov za reševanje težav v kmetijstvu.

Robert Peklaj, KGZS
robert.peklaj@kgzs.si

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije budno spremljamo dogajanja glede koronavirusa v Sloveniji. Že takoj po izbruhu virusa in razglasitvi epidemije smo sprejeli tudi prve ukrepe, kot je prekinitve vnosa zbirnih vlog, in omejili stike, da bi s tem preprečili nadaljnje širjenje. Na naši spletni strani tudi sproti objavljamo pomembna obvestila.

Pred prvim svežnjem ukrepov

Še pred pripravo prvega zakona oziroma svežnja ukrepov smo ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) že opozorili na nekatere težave, ki jih imajo naši člani. Prav tako smo pozvali MKGP, naj poišče rešitev za ureditev nadomestil oziroma druge pomoči za kmečke zavarovance ter ukrepe za plačilo prispevkov za socialno varnost v primeru nezmožnosti plačila. Pripraviti je treba tudi predlog za pomoč kmetom delodajalcem, ki so na podlagi interventnega zakona upravičeni le do povračila dela nadomestila. Pozvali smo tudi pristojna ministrstva in organe, da sprejmejo nujne ukrepe za zmanjševanje posledic zaradi izpada dohodka na kmetijah, kot so recimo oprostitev plačila davkov in prispevkov ter sprejem ustreznih finančnih ukrepov za premostitev težkega ekonomskega položaja kmetij.

KGZS je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano tudi opozorilo na nekatere druge roke in aktivnosti, ki bi jih morali izvesti v tem času.

Predlog prvih ukrepov in naš odziv

»Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije smo veseli, da je resorno ministrstvo predlagalo ukrepe v vladnem paketu tudi za področje kmetijske pridelave in dopolnilnih dejavnosti, saj so bile te v dosedanjih ukrepih pozabljene,« je ob prvem predlogu ukrepov s strani vlade poudaril predsednik KGZS **Cvetko Zupančič**.

Ob tem smo opozorili na potrebo po sistemskih in dolgoročno usmerjenih rešitvah po vzoru ukrepov za gospodarstvo. Ukrepi namreč žal ne upoštevajo kritične situacije za obstoj posameznih področij znotraj kmetijstva.

»Tako se turistične kmetije soočajo s popolno ustavitvijo dejavnosti in odpovedanimi rezervacijami. Prav tako se je ustavila prodaja kmetijskih pridelkov in živali, kljub splošne-

mu prepričanju, da trg hrane ne more biti prizadet,« je menil predsednik KGZS, ki je opozoril tudi na to, da kmetijske pridelave brez sezonske delovne sile v kmetijstvu ni možno izvajati.

Žal tudi na tem področju zakon ni dal ustreznih rešitev. Na KGZS smo takoj pripravili nabor predlogov in pripomb ter jih posredovali pristojnim na

dokler bodo razmerja na trgu v škodo pridelovalcem hrane, je tudi samooskrba ogrožena.

Zbornica je obenem opozorila na nujnost priprave dolgoročnih ukrepov, ki bodo slovenskemu kmetijstvu omogočili prebroditev vesplošne finančne krize, ki se nakazuje in bo v prihodnje zagotovo prizadela tudi kmetijski sektor.

Poslani predlogi in pripombe

V našem prvem odzivu na predloge vladnih ukrepov smo med drugim opozorili na nekaj najbolj žgočih težav in pripravili ustrezne predloge:

Odpis prispevkov za socialno varnost – pomembno je, da se predvidi odpis vseh prispevkov za socialno varnost

nim zavodom, ter mnogi drugi že sedaj beležijo visoke izgube dohodka, zato je potrebno, da se tudi kmetijskemu sektorju, ki izkazuje izgubo, omogoči ukrepe, na podlagi katerih bo zagotovljena socialna varnost in nadaljnje opravljanje dejavnosti. Predlaga se uvedba mesečnega temeljnega dohodka v višini 70 % neto minimalne plače za nosilca, člane in zaposlene na kmetiji, najmanj za čas trajanja epidemije, a ne manj kot 3 mesece, odlog plačila akontacije dohodnine za eno leto, odpis polovice katastrskega dohodka za 2020, vzpostavitev garancijske sheme z možnostjo odkupa terjatev slovenskih podjetij s strani države, zvišanje stopnje vračila trošarine za pogonska goriva za kmetijsko mehanizacijo, sofinanciranje nabave re-

enotno dovoljenje za sezonsko delo ali dovoljenje za sezonsko delo. Prav tako je potrebno za delavce, ki so sicer tudi v preteklih sezonah opravljali delo v RS, vendar pa za njih še niso izdana dovoljenja, določiti izjeme na področju kontrole trga dela, določitev kvote in tudi hitrosti postopka.

Odlog plačila DDV – smiselno bi bilo omogočiti odlog plačila DDV za račune, ki še niso plačani, saj se je zaustavilo plačilo številnih izstavljenih računov. Pri prodaji lesa 22-odstotni DDV predstavlja zelo velik znesek, kmetija pa mora odvesti DDV, čeprav se niti približno ne ve, kdaj bo konkretni račun plačan.

Krizni dodatek za upokojence – nujno je potrebno zagotoviti, da bodo do tega dodatka

ki in pitovnimi živalmi. Ta trenutek beležimo vse večje težave in njihovo stopnjevanje v prehranskih sektorjih, in sicer pri priraji mleka, govejih pitancev, sesnih in pitovnih jagnjet, vina. Glavni razlog je upad povpraševanja na tujih trgih (zastoj pri izvozu), manjša je tudi domača poraba, bistveno je tudi manjše povpraševanje javnih zavodov.

Praktično v celoti so se ustavile storitvene dejavnosti na kmetijah: turizem na kmetijah, vinotoči, šolski obiski in druga neprehranska področja, zastala je tudi prodaja okrasnega cvetja in trsnih cepljenk.

Da bi se posledice izrednih razmer čim bolj ublažile, je KGZS predsedniku vlade predstavila kar nekaj ukrepov za ureditev težav s presežki kmetijskih pridelkov in živilskih proizvodov. Hkrati smo predlagali tudi druge ukrepe za ureditev neprehranskega sektorja in storitev, ki jih predlogi vlade doslej še niso zajeli.

S strani vlade je bilo rečeno, da bodo skušali predloge zbornice upoštevati v novem svežnju ukrepov, ki ga vlada že pripravlja. KGZS bo pri pripravi teh ukrepov sodelovala s svojimi predlogi rešitev.

Naš novi predlog ukrepov

Direktor Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije **Branko Ravnik** se je na Brdu pri Kranju udeležil delovnega posveta, ki ga je sklical minister za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravko Počivalšek s predstavniki gospodarstva. Na posvetu, ki je bil namenjen pripravi smernic za oblikovanje drugega paketa ukrepov za soočenje z epidemijo virusa COVID-19, so predstavniki posameznih gospodarskih združenj zbranim ministrom za gospodarski razvoj in tehnologijo, delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, javno upravo in ministrici za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predstavili svoje poglede pri oblikovanju nujnih ukrepov na področju trga dela, pri zagotavljanju likvidnosti in pri nujnih davčnih ukrepih ter predloge za ukrepe na področju kmetijstva in turizma.

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS) smo v ta namen pripravili predlog ukrepov za stabilizacijo kmetijskih trgov, pokrivanja izpada prihodkov, zagona proizvodnje in zagotavljanja likvidnosti, predstavili pa smo tudi predlog ukrepov za večjo povezanost v agroživilski verigi. Vse te predloge smo tudi predstavili zbranim ministrom.

KGZS tudi že pripravlja konkretne zakonodajne rešitve za omenjene predloge, da bi lahko ti bili sprejeti čim prej.

Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Na KGZS smo med drugim pričakovali, da se bo nabor ukrepov zaradi izpada dohodka razširil in omogočil nemoteno delovanje kmetij ter izvajanje kmetijske dejavnosti tudi v razmerah izpada dohodka.

Pri tem smo poudarili, da bi nabor ukrepov moral zajemati odpis prispevkov, omogočiti mesečni temeljni dohodek, odložitve plačila akontacije dohodnine, odpis dela katastrskega dohodka, zvišanje stopnje vračila trošarine za pogonska goriva za kmetijsko mehanizacijo in zagotavljanje nemotene oskrbe z repromaterialom za kmetijsko pridelavo.

Pri vseh prizadevanjih kmetijstva za zagotavljanje nemotene pridelave in priraje se je treba zavedati, da je kmetijstvo gospodarska dejavnost in je obseg ter obstoj te dejavnosti dolgoročno odvisen predvsem od ekonomskih pogojev. Dokler pridelava hrane ne bo zagotavljala ustreznega dohodka in

(prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje in starševsko varstvo) ter da se odpis predvidi za čas trajanja epidemije in še za nekaj mesecev po koncu epidemije za vse tipe zavarovancev (šifre zavarovalnih podlag: 007, 051, 052, 064, 065, 053 in 054) ter tudi nosilce dopolnilnih dejavnosti, ki plačujejo pavšalne prispevke za zdravstveno zavarovanje.

Finančna pomoč zaradi nezmožnosti za delo zaradi bolezni ali suma na bolezen COVID-19 – posebno finančno pomoč je potrebno določiti dovolj jasno in široko, da bo zajela tudi vse tiste, ki zaradi odložitve stroke ne morejo opraviti testiranja na bolezen ali so zaradi suma na bolezen v karanteni. Prav tako je potrebno poskrbeti, da bo višina finančne pomoči enaka višini zneska bruto minimalne plače za leto 2020.

Ukrepi zaradi izpada dohodka – turistične kmetije, vinarji in vinogradniki, kmetje, ki svoje pridelke prodajajo jav-

promateriala, sofinanciranje stroškov zalog in stroškov dela, odlog plačila mesečnih obrokov kreditov in pri regionalnem skladi »Ribnica«, odpis zakupnin pri Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS, povišanje subvencioniranja zavarovanja kmetijskih pridelkov in živali...

Sezonsko delo – znotraj kmetijstva so panoge, ki potrebujejo sezonsko pomoč tujih delavcev, zato je pomembno, da se v času epidemije uredi tudi področje obeh tipov delovnih dovoljenj za sezonske tuje delavce. Vsem tujim sezonskim delavcem se avtomatično podaljša

upravičeni vsi kmečki upokojenci, tudi tisti, ki so bili pretežni del svoje zavarovalne dobe zavarovani za ožji obseg.

Pri predsedniku vlade

Predsednik KGZS **Cvetko Zupančič** je na sestanku s predsednikom vlade Janezom Janšo, ki je bil kmalu po sprejetju zakona, pozdravil prve sprejete ukrepe vlade in hkrati opozoril na nove težave.

Pokazalo se je namreč, da je potrošnja padla, nastajati so začele resne težave, kam s posameznimi kmetijskimi pridel-

Pozivamo vse naše člane, da nam prek elektronske pošte ali spletnega obrazca (<https://www.kgzs.si/kgzs/pobude-vprasanja>) sporočijo težave, ki jih imajo zaradi virusa oziroma sprejetih ukrepov za preprečevanja njegovega širjenja. Te bomo skrbno pregledali, oblikovali naše predloge in jih posredovali vladi za njihovo ustrežno reševanje.

Izredni ukrepi za izredno stanje

Prvi sklopi ukrepov so bili sprejeti.

Predstavljamo, kako bodo koristili kmetijstvu in katere stvari je treba še odpraviti.

Urška Ahlin Ganziti, KGZS
urska.ahlin-ganziti@kgzs.si

Državni zbor je pretekli teden sprejel Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljanje in gospodarstvo (ZIUZEOP), katerega glavni cilj je omiliti posledice virusa COVID-19 za državljanje ter gospodarstvo z ukrepi na različnih področjih. Zakon prinaša ukrepe tudi kmetijstvu in kmetom, ki jih predstavljamo v nadaljevanju.

Odlog ali oprostitev prispevkov?

Uvodoma naj spomnimo, da so bili kmečki zavarovalci s sprejetjem Zakona o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov prezrti, saj za razliko od samozaposlenih niso bili upravičeni do odloga prispevkov. ZIUZEOP to krivico odpravlja, poleg odloga pa omogoča tudi odpis prispevkov.

Do odloga vseh prispevkov za socialno varnost (pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje ter zavarovanje za starševsko varstvo) bodo tako upravičeni vsi kmetje, ki so vključeni v pokojninsko in invalidsko zavarovanje iz naslova opravljanja te dejavnosti (kmečki zavarovalci) za polni zavarovalni čas, to je 40 ur na teden. Kot kmečki zavarovalci se v tem smislu štejejo tisti, ki so za polni zavarovalni čas zavarovani zgolj po eni izmed naslednjih zavarovalnih podlag: 051, 052 007+064, 007+065. Vsi naštetih so upravičeni do odloga prispevkov, ki zapadejo v plačilo meseca aprila, maja in junija 2020 (torej prispevkov za mesec marec, april in maj).

Nekoliko nejasnosti je bilo sprva pri izvedbi same pravice, saj ZIUZEOP hkrati predvideva vložitev vloge in avtomatsko priznanje pravice. Vendar iz pojasnil Finančne uprave RS (FURS) izhaja, da bo ta pravica priznana avtomatično. Kmečki zavarovanec bo odložene prispevke moral poravnati najkasneje do 31. 3. 2022. Plačilo bo možno v enkratnem znesku ali obročno, pri čemer v primeru plačila vseh prispevkov do navedenega datuma na zneske odloženih prispevkov ne tečejo zamudne obresti.

Zakon torej odloga prispevkov ne pogojuje z zmanjšanjem prihodkov, edini pogoj pa je, da kmečki zavarovanec nima neporavnanih obveznosti do države. Tudi v zvezi z dolgom je ZIUZEOP nejasen in kmete ne obravnava enakopravno samozaposlenim, vendar iz pojasnil na spletnih straneh FURS izhaja, da za kmete velja enako kot za samozaposlene. Do odloga bodo tako upravičeni tisti kmetje, ki nimajo dolga do države

ali katerih dolg je na dan 28. februarja 2020 znašal manj kot 50 evrov, v primeru preseganja navedene višine pa le, če so ga poravnali do 6. aprila. Če niste prepričani, ali državi karkoli dolgujete, lahko stanje zapadlih obveznosti preverite prek portala eDavki z vpogledom v knjigovodsko kartico (eKarticaO – davki, prispevki in eKarticaC – carine, trošarine in nedavčne terjatve).

ZIUZEOP predvideva tudi oprostitev plačila prispevkov, ki pa bo po pojasnilu FURS veljala od dne razglasitve epide-

20-odstotno rast prihodkov glede na isto obdobje v letu 2019.

Izjava bo na voljo od 14. aprila dalje na portalu eDavki, kjer jo bo mogoče izpolniti in tudi oddati. Pri tem opozarjamo na rok oddaje izjave, in sicer jo je potrebno oddati do 30. aprila za oprostitev prispevkov za mesec marec in april oziroma do 31. maja za oprostitev prispevkov za mesec maj. Praviloma jo je potrebno oddati preko portala eDavki. So pa na FURS za kmete, ki eDavkov še ne uporabljajo, pripravili izjemo glede vložitve izjave. Ti jo lahko vložijo tudi v nabiralnik finančnega urada. Vendar je pri tem treba opozoriti, da je vložitev izjave vezana na rok. Zato se takšna oddaja ne šteje za priporočeno, temveč se šteje, da je vložena, ko jo organ prejme (vzame iz nabiralnika), torej enako, kot če jo zavezanec odda preko pošte z na-

snjujejo naslednje:

- če bo izjava vložena do 18. aprila za marec, bo denar na TRR nakazan 25. aprila,
 - če bo izjava vložena od 19. do 30. aprila za marec in/ali april, bo denar na TRR nakazan 10. maja,
 - če bo izjava vložena od 1. do 31. maja za marec in/ali april in/ali maj, bo denar na TRR nakazan 10. junija.
- Niti do odloga niti do oprostitve prispevkov in tudi ne do temeljnega mesečnega dohodka pa ne bodo upravičeni kmetje, ki so vključeni le v obvezno zdravstveno zavarovanje (zavarovani po zavarovalni podlagi 053 ali 054), nosilci dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, ki sicer niso kmečki zavarovalci (to so tisti, ki sicer plačujejo pavšalne prispevke iz naslova zdravstvenega zavarovanja, ki trenutno znašajo 36,92 evra na mesec), ter kmečki zavarovalci, ki niso zavarovani

mije (torej za del meseca marca od 13. marca dalje) ter za april in maj 2020. Do oprostitve plačila vseh prispevkov za socialno varnost bodo upravičeni tisti kmečki zavarovalci, ki bodo predložili izjavo, v kateri bodo navedli, da zaradi epidemije ne morejo opravljati dejavnosti ali jo opravljajo v bistveno zmanjšanem obsegu in na dan vložitve vloge nimajo neplačanih zapadlih davčnih obveznosti. Bistveno zmanjšani obseg je podan, če so se jim prihodki v mesecu marcu 2020 v primerjavi s prihodki v februarju 2020 zmanjšali vsaj za 25 % oziroma po se jim prihodki v mesecu aprilu ali maju 2020 v primerjavi s prihodki v februarju 2020 zmanjšali vsaj za 50 %. Odprto sicer ostaja vprašanje, kako bodo kmetje, ki so obdavčeni po dohodku iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, dokazali upad dohodka v posameznem mesecu. Vendar pristojni pojasnjujejo, da bodo za končno upravičenost do tega ukrepa preverjali in upoštevali naslednje:

- prihodki so v prvem polletju 2020 upadli za več kot 20 % v primerjavi s istim obdobjem obdobju leta 2019 in
- prihodki v drugem polletju 2020 niso dosegli več kot

vadno (ne priporočeno) pošiljko. Na tem mestu velja opozoriti tudi na točnost podatkov, saj bo v primeru, da se izkaže, da je kmečki zavarovanec navedel napačne podatke, dolžan vrniti oproščene prispevke, skupaj z zakonsko določenimi zamudnimi obrestmi.

Izredna pomoč v obliki temeljnega mesečnega dohodka

Kmečki zavarovalci, ki zaradi epidemije ne morejo opravljati svoje dejavnosti ali jo opravljajo v bistveno zmanjšanem obsegu in na dan vložitve vloge nimajo neplačanih zapadlih davčnih obveznosti, bodo upravičeni do izredne pomoči v obliki temeljnega mesečnega dohodka v višini 350 evrov za mesec marec ter po 700 evrov za april in maj 2020, če so opravljali dejavnost najmanj od 13. marca 2020 do uveljavitve zakona.

Za izplačilo mesečnega temeljnega dohodka mora kmečki zavarovanec najpozneje do 31. maja 2020 predložiti isto izjavo, kot je predvidena za oprostitev plačila prispevkov. Enak je tudi postopek oddaje izjave ter pogoji za upravičenost. Razlikuje se le rok oddaje, v zvezi s čemer na FURS poja-

za polni zavarovalni čas (mednje sodijo tudi tisti, ki morda trenutno koristijo pravico do krajšega delovnega časa iz naslova zavarovanja za starševsko varstvo, ker varujejo otroka do 3. leta starosti ali več otrok do zaključka prvega razreda osnovne šole najmlajšega). Za vse tri našete kategorije je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) predlagala, da se jih vključi med upravičence do ukrepov pomoči in bo pri svojih zahtevah vztrajala tudi pri ukrepih, ki se še obetajo na področju odprave posledic epidemije COVID-19.

Drugi ukrepi na področju socialne varnosti kmetov

ZIUZEOP prinaša ugodnosti tudi na področju pokojnin in nadomestila za čas začasne zadržanosti z dela (t. i. bolniško nadomestilo).

Kmečki zavarovalci (velja le za tiste, ki so tudi sicer zavarovani za ta primer, in sicer zavarovalne podlage 051, 052 in 007+064), ki bodo imeli na dan uveljavitve ZIUZEOP bolniško nadomestilo zaradi bolezn ali poškodbe v svoje breme ali bodo to pravico pridobili po uveljavitvi tega zakona, bodo upravičeni do kritja tega nadomestila v

Drugi ukrepi na področju kmetijstva

ZIUZEOP prinaša tudi nekatere druge ukrepe na področju kmetijstva.

Davčna osnova od potencialnih tržnih dohodkov za pridelavo na zemljiščih se za leto 2020 določi v višini 50 % katastrskega dohodka, kot je ugotovljen po predpisih o ugotavljanju katastrskega dohodka na dan 30. junija 2020, davčna osnova od potencialnih tržnih dohodkov za pridelavo v panjih pa v višini 35 % pavšalne ocene dohodka na panj, kot je ugotovljena po predpisih o ugotavljanju katastrskega dohodka na dan 30. junija 2020.

Kmečkim zavarovancem, ki bi jim potrdili okužbo z virusom COVID-19, pripada finančna pomoč za čas trajanja nezmožnosti za delo. Višina finančne pomoči je enaka dejanskemu strošku nadomestitve njihovega dela na kmetiji, vendar ne več kot 80 % minimalne plače za delo s polnim delovnim časom (to je 752,46 evra) in je namenjena predvsem kot pomoč za nadomeščanje nujno potrebne delovne sile za izvedbo rednih del na kmetijah. Do te pomoči pa ne bo upravičeni tisti kmečki zavarovanec, katerega kmetijsko gospodarstvo bo prevzel v upravljanje začasni upravljavec po določbah Zakona o interventnih ukrepih na področju kmetijstva, gozdarstva in prehrane ali do dneva uveljavitve zakona ni vpisan v register kmetijskih gospodarstev oziroma evidenco ribičev – fizičnih oseb ali ima na dan vložitve vloge neplačane zapadle davčne obveznosti. Vlogo za dodelitev te finančne pomoči bo potrebno vložiti v enem mesecu od razglasitve konca epidemije na Agencijo Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP), in sicer na obrazcu, ki bo na voljo na osrednjem spletnem mestu državne uprave portalu gov.si ali na spletni strani ARSKTRP.

Nosilec kmetijskega gospodarstva in nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji, fizična oseba, ki je lastnik gozda, in fizična oseba ribič, ki ima zaradi posledic epidemije izpad dohodka, ki so zlasti posledica nezmožnosti prodaje zalog, zmanjšanja obsega pridelave, predelave oziroma prodaje, je upravičen do finančnega nadomestila zaradi izpada dohodka, če je sektor utrpel najmanj 20-odstotni izpad dohodka. Ta finančna pomoč se bo lahko uveljavljala še za obdobje treh mesecev po razglasitvi konca epidemije in jo bo mogoče uveljavljati z vlogo na ARSKTRP. Postopek, posamezne upravičene sektorje, podrobnejše pogoje za dodelitev, višino, vstopni prag, najvišjo višino finančnega nadomestila in način izračuna bo podrobneje predpisala Vlada RS. Velja pa opozoriti, da oseba, ki bo uveljavljala pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka, ne bo upravičena do te pomoči.

ZIUZEOP ureja tudi upravičenost imetnikov dovoljenj za gospodarski ribolov do nadomestila plačila priveza v ribiških pristaniščih, in sicer v višini 40 % celotnega zneska za leto 2020. Podrobnejše pogoje, ki jih morajo izpolnjevati upravičenci za dodelitev, način določitve ter postopek dodelitve nadomestila bo predpisala Vlada RS.

Nadalje se ureja tudi nabava kmetijskih pridelkov in živil v javnih zavodih. Javni zavodi bodo tako morali, ne glede na predpise, ki urejajo zeleno javno naročanje, do konca leta 2020 nabavljati vsaj 50 % pridelanih kmetijskih pridelkov in živil z območja Republike Slovenije in vsaj 5 0% predelanih kmetijskih pridelkov in živil, pri katerih so bile vse faze pridelave in predelave opravljene v Republiki Sloveniji. Za ukrep se ocenjuje, da bo izrazito vplival na bodočo samooskrbo ter pozitivno vplival na kmetijski in kmetijsko-predelovalni sektor.

breme Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS). Kmečki zavarovalci bodo torej od prvega delovnega dne upravičeni do bolniškega nadomestila. Ta pravica bo kmečkemu zavarovancu priznana od uveljavitve ZIUZEOP oziroma nastanka razloga za bolniško nadomestilo do prenehanja razlogov za prejetje bolniškega nadomestila, vendar najdlje do dne, ko Vlada RS ugotovi razloge za prenehanje tega ukrepa oziroma do 31. maja 2020. Navedeno pravico bo mogoče uveljavljati z zahtevo, ki se jo vložijo elektronsko pri ZZZS, in sicer najpozneje do 30. septembra 2020. Nadomestilo bo s strani ZZZS izplačano v roku 30 dni po vložitvi vloge. Njegova višina je odvisna od razloga za začasno zadržanost z dela (npr. 80 % za bolezen izven dela, 70 % za poškodbo izven dela ...) ter od osnove. Slednja je za kmečke

zavarovalce v tem primeru določena v višini povprečne osnove za plačilo prispevkov za leto 2019.

ZIUZEOP predvideva tudi upravičenost do enkratnega solidarnostnega dodatka za užitvalce pokojnin, katerih pokojnina znaša 700 evrov ali manj. Enkratni solidarnostni dodatek bo izplačan skupaj s pokojnino za april, pri čemer je njegova višina odvisna od višine pokojnine posameznega užitvalca in tako znaša:

- 300,00 evrov za užitvalce pokojnin, ki prejemajo pokojnino v znesku do 500,00 evrov,
- 230,00 evrov za užitvalce pokojnin, ki prejemajo pokojnino v znesku od 500,01 do 600,00 evrov in
- 130,00 evrov za užitvalce pokojnin, ki prejemajo pokojnino v znesku od 600,01 do 700,00 evrov.

Želeli bi poudariti, da tokrat niso spregledali niti prejemnikov pokojnin, ki so pretežni del svoje zavarovalne dobe bili zavarovani za ožji obseg, niti prejemnikov predčasnih pokojnin

in tudi ne vdovskih upokojencev. Smo pa na KGZS predlagali, da bi do enkratnega solidarnostnega dodatka bile upravičene tudi kmečke žene, ki so starejše od 65 let in nimajo la-

stnih prihodkov oziroma so ti nižji od 591,20 evra, kolikor trenutno znaša cenaz za pridobitev pravice do varstvenega dodatka. Prepričani smo namreč, da tako po dohodku kakor tudi

po starosti sodijo med ranljive skupine. Dohodek ter starost sta bila namreč kriterija, na podlagi katerih je sicer zakonodajalec priznal enkratno pomoč v višini 150,00 evrov osebam, ki so prejemnice denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka ter celo študentom. KGZS si bo zato še nadalje prizadevala za priznanje pomoči tudi kmečkim ženam, ki so in še vedno s svojim delom prispevajo k blagostanju družbe.

Odprava omejitve

Za leto 2020 se ukinja tudi časovna omejitev opravljanje sezonskega dela v kmetijstvu. Izvajalci začasnega in občasnega dela v kmetijstvu bodo tako, ne glede na siceršnje omejitve 90 dni v koledarskem letu, v letu 2020 to delo lahko opravljali neomejeno do konca leta. Tu velja opozoriti, da za kmetijsko gospodarstvo še vedno velja omejitev 120 dni na leto. Prav tako pa na KGZS opozarjamo,

da tovrstna sprostitev časovne omejitve še ne pomeni avtomatičnega podaljšanja dela za tuje sezonske delavce, ki potrebujejo delovna dovoljenja. Zato smo zanje predlagali rešitev, po kateri bi se tudi delovna dovoljenja avtomatično podaljšala, kar pa ni bilo sprejeto. Ne glede na to bomo vztrajali pri svoji zahtevi pri pripravi naslednjega paketa ukrepov. Kot ne najboljše ocenjujemo tudi rešitev sezone z domačo delovno silo, in sicer z delavci, ki so že ali pa še bodo v času epidemije poslani na časno čakanje na delo. Čeprav je v takem ukrepu sicer čutili voljo države, da pomaga kmetijski panogi pri pridobivanju nujno potrebne sezonske delovne sile, se je vendarle potrebno zavedati, da se mora delavec, ki je poslan na čakanje na delo, vrniti k svojemu delodajalcu, če ga ta pozove k vrnitvi. V praksi si je tako težko predstavljati, da bodo sezono reševali delavci, za katere kmet z danes na jutri ne bo vedel, ali se bodo še vračali k

delu na kmetiji. Tako na KGZS predlagamo, da se za rešitev vprašanja v zvezi s sezonsko delovno silo raje določi osebe, ki so brezposelne, ter se jih zaveže k obvezni sklenitvi in izpolnitvi pogodbe. Le tako bo kmetu vsaj nekoliko zagotovljena stalna pomoč, ki je v času sezone izjemnega pomena. V nasprotnem primeru pa je bolje, da država sprejme ukrepe, s katerimi bo omogočila vstop in delo tujim sezonskim delavcem.

ZIUZEOP je na področju kmetijstva prinesel kar nekaj ukrepov, ki jih na KGZS pozdravljamo. Za vse naše prezrte predloge pa si bomo še naprej prizadevali, da se jih umesti v naslednji paket ukrepov. Prav tako bomo kmete ažurno obveščali tudi o vseh, v tem trenutku še nejasnih ali nedorečenih postopkih glede same izvedbe že sprejetih ukrepov.

Omejitve gibanja in kmetijske dejavnosti

Kljub začasnim omejitvam gibanja odlok dovoljuje opravljanje kmetijskih in gozdarskih dejavnosti.

mag. Gašper Cerar, KGZS
gasper.cerar@kgzs.si

Od 30. marca do preklica se uporablja Odlok o začasnih splošni prepovedi gibanja in zbiranja ljudi na javnih mestih in površinah v Republiki Sloveniji ter prepovedi gibanja izven občin (v nadaljevanju: Odlok), s katerim se omejuje gibanje prebivalcev: prepovedano je gibanje zunaj občine stalnega ali začasnega prebivališča (v nadaljevanju: domača občina), prepovedani so tudi gibanje in zbiranje ljudi na javnih krajih in površinah ter dostop na javna mesta in površine.

Opravljanje kmetijske in gozdarske dejavnosti

Odlok dovoljuje izjeme, in sicer je gibanje, dostop in zadrževanje na javnem kraju ob upoštevanju ohranjanja varne razdalje do drugih oseb za posameznike izjemoma dovoljeno med drugim za opravljanje gospodarskih, kmetijskih in gozdarskih dejavnosti, prihod in odhod na delo

in izvajanje delovnih nalog.

Kmetijsko ali gozdarsko dejavnost lahko kmet ali gozdar izvaja, kjer ima svoje površine, to je v občini stalnega ali začasnega prebivališča ali izven te občine. Opravljanje kmetijske dejavnosti moramo razumeti v najširšem smislu predvsem kot zagotavljanje hrane prebivalstvu od njive do mize. Primeri opravljanja dovoljenih kmetijskih ali gozdarskih dejavnosti, ki se lahko izvajajo v domači ali drugi občini, so predvsem:

- dela na njivskih površinah (saditev, gnojenje njiv, prirava za setev ipd.),
- dela v sadovnjakih, vinogradih, hmeljiščih in drugih trajnih nasadih,
- dela v steklenjakih in plastenjakih,
- dela v gozdu,
- neposredna prodaja in dostava pridelkov in proizvodov od kmetije do kupca (tudi v okviru dopolnilne dejavnosti na kmetiji),
- klanje goveda in nakup živine,

- prodaja in dostava sadik zelenjave in drugih rastlin,
- skrb za govedo, konje, drobnico, čebele in ostale živali,
- izvajanje storitev za kmetijsko in gozdarsko proizvodnjo,
- druge aktivnosti, ki predstavljajo opravljanje kmetijske ali gozdarske dejavnosti.

Dostop kupcev do trgovin in storitev

Poleg tega Odlok posameznikom dovoljuje dostop do trgo-

vin z živili, kmetijske neposredne prodaje (prodaja na domu, prodaja na tržnici ipd.), mest za prodajo hrane za živali, kmetijskih trgovin, vključno s klavnicami, in trgovin s sadikami, semeni, krmili, gnojili in okrasnimi rastlinami ter dostop do servisov kmetijske in gozdarske mehanizacije in opreme.

Dostop je za kupce dovoljen prvenstveno v domači občini. V drugo občino je dostop dovoljen, če navedene storitve niso zagotovljene v občini stalnega ali začasnega prebivališča,

vedar le do najbližje dostopne storitve v drugi občini po javni cesti.

Varnostni ukrepi

Vse, ki imajo zaradi narave svo-

Odlok ne predvideva dokazovanja upravičenosti gibanja izven domače občine, kljub temu pa priporočamo, da ima kmet ali gozdar pri sebi dokument o nujnosti za gibanje v domači ali drugi občini (npr. izpisek iz RKG za GERK-e, izpisek iz zemljiške knjige, dogovor o nakupu živali, dogovor o izvedbi strojnih del ipd.). **Potrdilo o opravljanju kmetijske dejavnosti lahko dobite tudi na kmetijsko-gozdarskih zavodih pri vaših kmetijskih svetovalcih.**

jega dela stike z ljudmi, pozivamo, naj upoštevajo navodila glede zaščite in omejevanja stikov. Potrebno je upoštevati namen Odloka, ki je v veljavi zato, da se čim bolj zavaruje zdravje in življenje ljudi v boju z epidemijo virusne okužbe COVID-19. Tudi pri opravljanju kmetijskih in gozdarskih del je nujna dosledna uporaba tako zaščitne opreme (maske, rokavice ...) kot upoštevanje ohranjanja varne razdalje do drugih oseb.

Dodatna občinska pravila

Pozor: poleg Odloka omejitve gibanja lahko dodatno definirajo lokalne skupnosti: podrobnejšo opredelitev izjem za območje posamezne občine lahko glede na specifične potrebe v skupnosti opredeli župan. Prav tako lahko župan določi način in pogoje dostopa ali prepove dostop na določene javne kraje in površine v občini. Preverite v domači občini!

Pridružite se nam in predstavite svojo ponudbo na spletni strani

<http://www.kupujmodomace.si>

Objave vaših ponudb so brezplačne!

www.kupujmodomace.si

Stalež zveri je treba zmanjšati

V zadnjem obdobju se pojavlja vse več pritiskov in tudi zavajajočih izjav v zvezi z novelo Zakona o interventnem odvzemu volka in medveda iz narave (ZIOMVN), ki je bil na pobudo člana Državnega sveta RS in podpredsednika Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Branka Tomažiča predlagan v sprejem v Državni zbor RS.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

Ta na pritiske civilnodružbenih organizacij proti uravnavanju staleža zveri v naravi odgovarja z razlago: »Interventni zakon za upravljanje z zvermi je predlagal DS RS, saj pristojni do danes niso pripravili dolgoročne strategije in odločbe o odvzemu volka in medveda iz narave, obljubljene do oktobra 2019.« razlaga **Branko Tomažič**.

Pet mesecev po preteku roka, ki so si ga sami postavili

predstavniki pristojnih ministrstev in drugih služb ob sprejemanju ZIOMVN, se ni premaknilo nič. Obenem naravovarstvene organizacije napovedujejo, da bodo izpodbijale odločbe o odvzemu zveri. Medtem so se že letos zgodili napadi zveri na živino na dvoriščih in v hlevih. Rejci drobnice, lovci in lokalne skupnosti na podeželju v strahu pričakujejo vse večjo škodo in tudi ogroženost ljudi v pomla-

dnih in poletnih mesecih.

»Z vložitvijo interventnega zakona, ki v predlogu števila odvzemov osebkov upošteva smernice strokovnih inštitucij, smo želeli pristojne in splošno javnost spodbuditi k premisleku, ali nam volkovi pome-

nijo več od ljudi na podeželju, ohranjanja kulturne krajine in zagotavljanja sposobnosti samooskrbe s hrano.« poudarja **Tomažič**.

Tudi številni strokovnjaki poudarjajo, da je bila v zadnjih letih narejena napaka, ker se ni

upravljalo z zvermi, kar je tudi za zveri na dolgi rok slabo. Prav tako lovci opozarjajo, da je odločbe potrebno izdati v času, ko se zveri lahko odvzema iz narave, in ne poleti.

»Podpiram, da imamo gosto naseljene zveri v nenaseljenem

delu strnjenih kočevskih in snežniških gozdov, nesprejemljivo pa je vztrajanje na nenormalno veliki populaciji celo v gosto naseljenih območjih Slovenije,« dodaja **Tomažič**. Od pristojnih ministrstev zato pričakuje takojšnje in odločne ukrepe za zaščito ljudi na podeželju in njihovega premoženja.

In zaključni: »Slovenski lovci in kmetje smo skozi zgodovino dobro gospodarili ter sobivali z volkom in medvedom, zato ne potrebujemo visokoletečih študij, ki enostransko prikimavajo civilnodružbenih organizacijam. Potrebujemo pa možnost, da s tem uspešnim sobivanjem nadaljujemo s čim manjšo škodo za ljudi in živali.«

Mesa doma preveč, a ga še uvažajo

Težave pri odkupu mesa, padanje cen in polna pitališča

Robert Peklaj, KGZS
robert.peklaj@kgzs.si

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije po podatkih o odkupu in zakolu ter po razgovorih s predstavniki priznanih rejških organizacij v govedoreji in Slovenske zveze prašičerejcev ugotavlja, da prihaja do zastoja pri odkupu goveda in prašičev. Časovni zamik odkupa po veljavnih pogodbah, sklenjenih med rejci in odkupovalci oziroma med rejci in klavno-predelovano industrijo, se je podaljšal za 14 do 21 dni. Razlog je v tem, da prihajajo v Slovenijo velike količine govejega in svinjskega mesa, ki ga uvažajo tako klavno-predelovana industrija kot trgovske družbe. Pri vsem tem pa padajo še odkupne cene govedi in prašičev na liniji klanja.

Težave pri odkupu se ne kažejo samo v preraslih/preveč spitanih živalih, ki so ob padanju odkupnih cen še dodatno slabše plačane, temveč to povzroča tudi težave rejcem v prire-

ji. To se še posebej opazi v prašičereji, ki temelji zgolj na hlevski reji. Polna pitališča onemogočajo redno odstavitev sesnih puiškov, kar pripelje do podaljšanja laktacije, ki slabo vpliva na kondicijo svinj. Te se kasneje bukajo, s tem se podaljša poodstavitveni premor in posledično doba med pravitvama. Vse to pa slabša dohodkovni položaj rejcev.

Odziv ministrstva

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je zato pozvala Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, naj sprejme ustrezne ukrepe. Na ministrstvu pravijo, da proučujejo ukrepe, ki bi lahko bili v pomoč ublažitvi nastalih razmer, ter da so v stiku z vsemi deležniki v verigi in jih spodbujajo, da še posebej v teh časih ravnajo tako, da se slovenskim pridelovalcem in predelovalcem

hrane omogoča ohranitev proizvodnje, ponudbe in preživetja, prebivalstvu pa zagotavlja ponudbo lokalne hrane.

Slovenija lahko za stabilizacijo trga neposredno izvaja ukrep javne intervencije, ki se izvede pod posebnimi pogoji, in zasebnega skladiščenja za sveže ali ohlajeno meso goveda, starega osem mesecev ali več. Predpogoj pa je, da Evropska komisija ta ukrep aktivira s predpisom, kajti trenutno ukre-

pa ni mogoče izvajati. Ob tem so opozorili na napore Vlade, ko je

v prvi »koronazakon« za ublažitev učinkov krize vnesla do-

ločila za kritje izpada dohodka pri pridelovalcih ter možnost uveljavitve posebnih ukrepov za blažitev tržnih neravnovesij in tudi za večji delež lokalno pridelanih proizvodov v javnih zavodih.

Rejcem ministrstvo predlaga, da se, še posebej v času izrednih razmer, v okviru možnosti povežejo in organizirajo, morda vključijo tudi zadrage. Naj se poskušajo dogovoriti glede prodaje goveda in prašičev, primerne za zakol, s ciljem, da se najprej proda v klavnice govedo oziroma prašiči, ki bi zaradi starosti oziroma mase prerasli v nižjo kategorijo, in se s tem nekoliko izognejo dodatnemu padcu odkupnih cen.

Kdaj nova prijava za NPK?

Zaradi zanimanja kandidatov, ki so želeli pridobiti nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK), je bilo v februarju in začetku marca 2020 na KGZS izvedenih osem komisij za podelitev certifikata NPK, in sicer dva roka za živinorejca/živinorejko in predelovalca/predelovalko mesa na tradicionalen način ter po en rok za predelovalca/predelovalko mleka na tradicionalen način, za sadjarja/sadjarko, vinogradnika/vinogradnico in za poljedelca/poljedelko. Na razpisane roke se je prijavilo 97 kandidatov. Vsi kandidati so pokazali dovolj znanja, da so jim tričlanske strokovne komisije lahko podelile certifikate za izbrane NPK-je. Vsem prejemnikom iskreno čestitamo in želimo še naprej uspešno delo v kmetijstvu.

Razpis za podukrep 6.1 Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete za leto 2020, ki je bil objavljen 31. januarja letos, naj bi bil zadnji v tem programskem obdobju, vendar je bil po sprejemu tranzicijske uredbe omogočen še en javni razpis za mlade kmete, ki bo odprt decembra 2020 oziroma januarja 2021. Novi roki za pridobitev NPK bodo vezani na ta razpis, saj se za prijavo na razpis zahteva tudi kmetijsko izobrazbo, ki jo lahko izkažete z ustreznim NPK. Vsi, ki vas zanima pridobitev NPK, se lahko obrnete na vam najbližjega kmetijskega svetovalca, ki vam bo dal vse podatke. Glede na zanimanje in prijave bodo izvedena tudi usposabljanja za posamezne NPK-je na naših kmetijsko-gozdarskih zavodih, ki so namenjena pridobivanju novih znanj oziroma pregledu vseh znanj, ki jih določena NPK zahteva. Predavanja so vsebinsko bogata, strokovna in aktualna. Za pridobitev NPK usposabljanja niso obvezna, so pa zagotovo najboljša pot za uspešno pridobitev certifikata in obogatitev znanj z izbranega področja.

Jana Žiberna, KGZS

KATALOG ŽIVIL
za javno naročanje

Dohodki in obdavčitve

Dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti je dohodek, ki je pridobljen z opravljanjem osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti na kmečkem gospodinjstvu.

mag. Martin Nose, KGZS
martin.nose@kgzs.si

V skladu z Zakonom o dohodnini se kot osnovna kmetijska in osnovna gozdarska dejavnost šteje pridelava, kot je določena s predpisi o ugotavljanju katastrskega dohodka in predpisi o evidentiranju nepremičnin in je v celoti ali pretežno vezana na uporabo kmetijskih in gozdnih zemljišč ter je ustrezno evidentirana v zemljiškem katastru. Prav tako šteje pridelava posebnih kultur, kot je določena s predpisi o ugotavljanju katastrskega dohodka in evidentirana pri Agenciji Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja. Ne smemo pozabiti na čebelarstvo, določeno s predpisi o ugotavljanju katastrskega dohodka, vezano na panje, evidentirane v registru čebelnjakov, in na pridelavo na kmetijskih in gozdnih zemljiščih zunaj Slovenije.

Kmečko gospodinjstvo je opredeljeno kot skupnost ene ali več fizičnih oseb, članov enega ali več gospodinjstev, ki so na dan 30. junija v davčnem letu evidentirani na istem naslovu in njihov skupni dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti znaša najmanj 200 evrov.

Kaj sodi v skupni dohodek

V skupni dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti se všteta potencialni tržni dohodki od pridelave na zemljiščih (katastrski dohodek kmetijskih zemljišč, katastrski dohodek gozdnih zemljišč, katastrski dohodek posebnih kultur, katastrski dohodek vina), potencialni tržni dohodki od pridelave v panjih in drugi dohodki, kot so plačila iz naslova ukrepov kmetijske politike in druga plačila iz naslova državnih pomoči, prejeta v zvezi z opravljanjem osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti (v nadaljevanju: kmetijske subvencije).

Kot dohodek v zvezi z osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnostjo se šteje tudi dohodek od malega obsega prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov, ki se štejejo za pridelke osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti in je oproščen dohodnine.

Davčni organ zavezancem za dohodnino od dohodkov iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti izda odločbo o odmeri obveznosti iz kmetijstva za davčno leto. V odločbi se odmeri akontacije dohodnine od katastrskega dohodka in pavšalne ocene dohodka na panj ter obvesti zave-

zanca za dohodnino o davčni osnovi od prejetih kmetijskih subvencij in med letom plačani predhodni akontaciji dohodnine iz tega naslova, ki mu pripada v sorazmernem deležu glede na skupno število zavezancev v kmečkem gospodinjstvu.

Kdo so zavezanci

Zavezanec za dohodnino od katastrskega dohodka in pavšalne ocene dohodka na panj je vsak posamezni član kmečkega gospodinjstva, in sicer za katastrski dohodek kmetijskih in gozdnih zemljišč v RS, ki jih ima pravico uporabljati, in od pavšalne ocene dohodka na panj za čebelje panje, ki jih ima v uporabi.

Zavezanci za dohodnino od katastrskega dohodka kmetijskih in gozdnih zemljišč izven RS od pridelave posebnih kultur, od proizvodnje vina iz lastnega pridelka grozdja ter od drugih dohodkov v zvezi z OKGD so vsi člani kmečkega gospodinjstva, za katere zakon določa, da se zanje šteje, da opravljajo osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnost, in sicer v sorazmernem deležu glede na skupno število zavezancev v kmečkem gospodinjstvu.

Katastrski dohodek za kmetijska zemljišča se izračuna v evrih na hektar glede na bonitetni razred, medtem ko se katastrski dohodek za gozdna zemljišča izračuna v evrih na hektar glede na rastiščni koeficient in boniteto. Skupni katastrski dohodek parcele gozdnega zemljišča je seštevek katastrskega dohodka, izračunanega ob upoštevanju rastiščnega koeficienta in katastrskega dohodka, izračunanega ob upoštevanju bonitete zemljišča. Zneski katastrskih dohodkov so objavljeni v Uredbi o določitvi lestvic katastrskega dohodka, pavšalne ocene dohodka na čebelji panj in območij posebnih režimov za kmetovanje in gospodarjenje z gozdovi za obdobje 2020–2022 - Uredba o lestvici KD (Uradni list RS, št. 39/19) in se vodijo v zemljiškem katastru.

ZUKD-2 določa še dve dodatni vrsti katastrskega dohodka, ki se ne vodita v zemljiškem katastru in jih izračuna davčni organ pri odmeri akontacije dohodnine od dohodka iz OKGD. To sta katastrski dohodek za posebne kulture, ki se izračuna v višini 1,3 katastrskega dohodka intenzivnega sadovnjaka in ostalih trajnih nasadov z boniteto med 51 in 60, ki za leto 2020 znaša 1.376,04 evra/ha (1,3 * 1.058,49) ter katastrski dohodek za vino, ki se izračuna v višini dvakratnika katastrskega dohodka vinograda z boniteto med 51 in 60 in za leto

Lestvica katastrskega dohodka za kmetijska zemljišča na hektar za leto 2020, kjer katastrski dohodek, ugotovljen po ZUKD-2, znaša (v evrih/ha)

Boniteta	Kmetijsko zemljišče *	Vinograd	Hmeljišče	Intenzivni sadovnjak**	Oljčnik
1–10	17,26	213,61	460,19	846,79	129,22
11–20	43,16	226,97	488,95	899,71	137,29
21–30	69,05	238,98	514,84	947,35	144,56
31–40	82,00	249,66	537,85	989,69	151,02
41–50	86,31	259,01	557,98	1.026,73	156,68
51–60	90,63	267,02	575,24	1.058,49	161,52
61–70	94,95	275,03	592,50	1.090,24	166,37
71–80	99,26	281,70	606,88	1.116,70	170,41
81–90	103,58	287,04	618,38	1.137,87	173,64
91–100	107,89	291,05	627,01	1.153,75	176,06

* Kmetijsko zemljišče brez evidentirane podrobnejše dejanske rabe, trajne rastline na njivskih površinah, matičnjak, plantaža gozdnega drevja

**Intenzivni sadovnjak, ostali trajni nasad

2020 znaša 534,04 evra/ha (2 * 267,02 evra/ha).

Lestvica katastrskega dohodka za gozdna zemljišča za leto 2020 glede na rastiščni koeficient, kjer katastrski dohodek, ugotovljen po ZUKD-2, znaša (v evrih/ha)

Rastiščni koeficient	KD v evrih/ha
1	0,25
2–3	7,50
4–5	14,99
6–7	21,24
8–9	24,98
10–11	28,73
12–13	34,98
14–15	42,47
16–17	49,97

Lestvica katastrskega dohodka za gozdna zemljišča za leto 2020 glede na boniteto, kjer katastrski dohodek, ugotovljen po ZUKD-2, znaša (v evrih/ha)

Boniteta	KD v evrih/ha
1–10	6,29
11–20	15,10
21–30	21,39
31–40	25,17
41–50	28,94
51–60	35,24
61–70	50,34
71–80	62,92
81–90	75,50
91–100	100,67

V Uredbi o lestvici KD je določena tudi pavšalna ocena dohodka na čebelji panj za obdobje 2020–2022 v višini 16,64 evra na čebelji panj. Ob upoštevanju določbe ZDoh-2 o znižanju tega zneska za določitev davčne osnove za 30 % znaša torej davčna osnova od potencialnih tržnih dohodkov za pridelavo v panjih za leto 2020 11,65 evra/panj (70 % od 16,64 evra/panj).

Spremembe pri dohodnini zaradi koronavirusa

V aktualnih razmerah je Državni zbor RS na seji 2. aprila 2020 sprejel Zakon o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije covid-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP).

S 63. členom tega interventnega zakona se spreminja Zakon o dohodnini tako, da se ne glede na prvi odstavek 71. člena Zakona o dohodnini za leto 2020 davčna osnova od potencialnih tržnih dohodkov za pridelavo na zemljiščih določi v višini 50 % katastrskega dohodka, kot je ugotovljen po predpisih o ugotavljanju katastrskega dohodka na dan 30. junija 2020, in davčna osnova od potencialnih tržnih dohodkov za pridelavo v panjih v višini 35 % pavšalne ocene dohodka na panj, kot je ugotovljena po predpisih o ugotavljanju katastrskega dohodka na dan 30. junija 2020.

Varovanje čebel in divjih opravevalcev

Cvetenje sadnega drevja in drugih rastlin privablja opravevalce. Med divjimi gre posebno mesto množici v Sloveniji živečih čmrljev, še bolj pa so nepogrešljive čebele, ki opravijo levji delež opravevanja. Zakaj čebele? Te preživijo kot družina, povprečna šteje spomladi okrog 5.000 članic, čmrlji in drugi divji opravevalci pa preživijo posamezno. Tako množična »vojska« čebel seveda lahko učinkovito in temeljito opravi svoje delo.

Pri nabiranju medicinske in cvetnega prahu opravijo izjemno vzporedno poslanstvo – opravištev, ki omogoča kakovosten in obilen pridelek sadja ali tudi drugih rastlinskih pridelkov. Pri tem pa na opravevalce preži nevarnost, ki jo povzroča človek. To je nepravilna raba sredstev za varstvo rastlin (SVR).

Žal se zaradi globalizacije, ko je svet postal ena »velika vas«, pojavljajo pri nas bolezni in škodljivci, ki jih pred desetletji ali celo še pred leti ni bilo. Pridelovalci hrane so tako v primežu. Če želijo ohraniti pridelek in si zagotavljati socialno varnost, morajo uporabljati sredstva za varstvo rastlin.

Pri tem obstaja nekaj napotkov, ki veljajo tako za kmete kot vrtničarje.

Ali je zatiranje sploh potrebno?

Sredstev ne uporabljajte na pamet, temveč preverite, če je zatiranje res potrebno. Pred uporabo natančno preberite navodila. Posebej morate biti pozorni na morebitne omejitve uporabe in opozorila. Ker ste kot uporabnik sami najprej izpostavljeni tem sredstvom, uporabite ustrezno zaščitno opremo. Izpraznjeno in očiščeno embalažo od sredstev lahko vrnete v trgovine, kjer ta sredstva prodajajo.

Katera sredstva so še posebej nevarna čebelam?

Za čebele škodljiva sredstva so označena z napisom »Nevarno za čebele« in opremljena z grafičnim znakom. Pred uporabo takih SVR je treba prej pokositi cvetočo podrast, najbolje zgodaj zjutraj ali pozno zvečer, ko na njej ni opravevalcev. Uporaba t. i. sistemičnih, čebelam nevarnih sredstev, je v času cvetenja gojenih rastlin prepovedana. Uporaba t. i. kontaktnih, čebelam nevarnih sredstev, je v času cvetenja gojenih rastlin dovoljena le v nočnem času. Sredstev ne uporabljamo v vetrovnem vremenu, da jih ne zanaša na druge površine ali v naselja.

Marjan Papež

Pred uporabo sredstev je treba pod drevesi odstraniti cvetočo podrast, najbolje zgodaj zjutraj ali pozno zvečer, ko na njej ni opravevalcev.

Odločbe ARSKTRP in možnosti pritožb

Državni zbor je sprejel Zakon o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) (v nadaljevanju: zakon), ki posega v procesne in materialne roke.

mag. Gašper Cerar, KGZS
gasper.cerar@kgzs.si

Z zakonom se za čas njegove veljavnosti (uporabljati se je začel 29. marca 2020, veljal pa bo do konca epidemije, kar bo Vlada RS ugotovila s sklepom oziroma najdlje do 1. julija 2020) določa odstop od pravil upravnega postopka: procesni in materialni roki ne tečejo.

Odločbe ARSKTRP za zahteve 2019

V teh dneh nosilci kmetijskih gospodarstev prejemajo končne odločbe za neposredna plačila 2019 (drugi del plačila). Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (v nadaljevanju: Agencija) še sporoča, da se bo izdaja odločb za kmetijsko-okoljsko-podnebnne ukrepe

KOPOP začela v prvi polovici aprila, sledila bodo še izplačila za dobrobit živali in ekološko kmetovanje.

Stranke, ki po prejemu odločbi Agencije razmišljajo o pritožbi, naj upoštevajo spremenjene okoliščine zaradi epidemije, ki vplivajo na pritožbene roke.

Prekinitev teka rokov za stranke

Interventni zakon vzpostavlja prekinitev teka vseh procesnih in materialnih rokov. Za vložiteve pritožbe ima stranka več časa od običajnih 15 dni po prejemu odločbe, saj roki za opravljanje procesnih dejanj strank med postopkom v času trajanja posebnih ukrepov ne tečejo.

Upravni postopki se bodo podaljšali za toliko časa, kolikor bodo trajali posebni ukrepi zaradi epidemije.

Procesni in materialni roki po običajnih pravilih tečejo le za nujne zadeve (npr. določene (ne vse) inšpekcijske zadeve, izvršilne zadeve, posamični ukrepi v zvezi z virusom (npr. odreditev karantene)).

Zakon še določa, da upravni organi (med drugim Agencija) v vsakem upravnem aktu ali drugem dokumentu, s katerim se določajo roki, opozorijo stranko o teku roka: ali se rok prekine v času ukrepov po zakonu ali zaradi nujne narave zadeve teče naprej.

Kljub izjemi o teku procesnih (tudi pritožbenih) rokov na podlagi zakona strankam še vedno predlagamo, da v primeru nestrinjanja s prejeto odločbo čim prej pričnejo s pripravo pritožbe.

Dopolnitev vloge ali zahtevka

V primeru poziva na dopolnitev vloge ali zahtevka (npr. za izplačilo denarnih sredstev pri razpisu ipd.) lahko stranke, seveda če razpolagajo z zahtevanimi podatki ali listinami, dokumente kadarkoli pošljejo po pošti ali po elektronski poti. Svetujemo, da pošiljanje dokumentov po pošti odložijo do prenehanja posebnih ukrepov in uporabijo elektronsko pot. V času trajanja posebnih ukrepov zaradi epidemije roki za opravljanje procesnih dejanj, kot so dopolnitve vlog ali zahtevkov, v smislu odpravljanja pomanjkljivosti in prilaganja dokazov, ne tečejo. Stranke bodo dopolnitve lahko izvedle v času po prenehanju interventnih ukrepov.

V določenih nujnih postopkih, kjer roki za dopolnitev vseeno tečejo, bo stranka o tem po-

seben obveščena v pozivu na dopolnitev. Če takšnega opozorila na dokumentu ne bo, velja, da rok za dopolnitev v času trajanja posebnih ukrepov ne teče.

Elektronska vložitev vloge ali drugega dokumenta

V času epidemije se lahko pritožbo (in vse druge vloge in dokumente) oddaja elektronsko brez kvalificiranega digitalnega potrdila: <https://e-uprava.gov.si/podrocja/drzava-druzba/oddaja-vloge-v-casu-epidemije.html>. V takem primeru bo organ identiteto vložnika ugotavljal ali preverjal z drugimi načini, npr. stranka bo sporočila še EMŠO ali davčno številko.

Prekinitev teka rokov za državne in občinske organe

Zakon prekinja tek rokov za izdajo odločb tudi pri državnih in občinskih organih. V času posebnih ukrepov sicer poslujejo, vendar v omejenem obsegu. Ker se roki za izdajo odločb prekinejo do prenehanja posebnih ukrepov, bodo dalje tekli po koncu epidemije. V interesu dr-

žavnih in občinskih organov je, da čimprej izdajo zakonito odločbo, zato bodo to storili takoj, ko bo mogoče. Če bodo razpolagali z vsemi dokazili, bo dokument lahko vročen takoj po prenehanju ukrepov, sicer pa se bo čas izdaje podaljšal za čas trajanja ukrepov zaradi epidemije. Iz tega razloga se stranke v času epidemije in ukrepov ne morejo pritožiti ali vložiti tožbe zaradi molka organa, če odločba ni izdana v predpisanem roku.

Če so bili odločbe, sklepi in drugi dokumenti vročeni pred nastopom posebnih ukrepov zaradi epidemije, prejemniki lahko pričakujejo posebno obvestilo o tem, da njihovi roki niso prekinjeni in tečejo dalje. Stranke, katerih roki so po zakonu prekinjeni, obvestil ne bodo prejele.

Izvajanje naložb PRP v času epidemije

Po novem je možno zahteve za plačilo investicijskih sredstev PRP v celoti pripraviti doma.

Barbara Trunkelj, KGZS
barbara.trunkelj@kgzs.si

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije smo zaradi razglasitve epidemije in zavedanja nujnosti nadaljevanja investicijskega cikla v kmetijstvu in gozdarstvu poiskali rešitev.

V sodelovanju z Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja (AKTRP) smo vzpostavili možnost za izdelave zahtevkov brez osebnega stika. V času epidemije se lahko zahteve za izplačilo investicijskih sredstev PRP pripravijo doma. Pri tem nudijo pomoč kmetijski svetovalci zavodov KGZS.

Kako pripraviti zahtevek

Izdelava zahtevkov v času epidemije lahko poteka tudi brez možnosti za okužbo. Zato je vzpostavljen poenostavljen sistem. Namen poenostavitve je možnost oddaje zahtevka v predvidenem roku in čimprejšnja pridobitev nepovratnih sredstev. Vse poteka brez fizičnih stikov s kmetijskih svetovalcev, ki bo za vas uredil tudi dokumentacijo na občinskih uradih. Svetujemo, da za pomoč pri izdelavi zahtevka zaprosite kmetijskega svetovalca

na vašem območju.

Če investicije ni možno končati

Če je na odločbi o pravici do sredstev naveden rok za oddajo zahtevka v času epidemije in naložbe ne bo možno dokončati, se z uredbo vlade ta obveznost podaljša. Zahtevek boste pripravili, ko bo epidemije konec. Kljub temu svetujemo, da ga pripravite čim prej.

Uredba vlade namreč navaja, da roki za izvedbo obveznosti iz odločb o pravici do sredstev pri investicijskih ukrepih, financiranih iz PRP 2014–2020, v času trajanja epidemije od 28. marca 2020 do prenehanja razlogov zanje, vendar najkasneje 1. julija 2020, niso zavezujoči. Obveznosti je treba zaključiti v osmih dneh od dneva, ko bo vlada razglasila konec epidemije.

To pomeni, da v tem obdobju ni potrebno podaljševati rokov za izvedbo naložbe oziroma uveljavljati višje sile v primeru, ki zaradi omejitev v času epidemije naložb ne bo možno pravočasno dokončati. Višjo silo se tako uveljavlja samo v primeru,

FOTO: Andrea Piacquadro, Pexels

ko naložbe ne bo možno zaključiti v osmih dneh od dneva, ko bo vlada razglasila konec epidemije. Na AKTRP bodo vsak primer individualno obravnavali in izdali odločbo v zvezi s spremembami obveznosti ali njihovo oprostivostjo.

Primer višje sile in izjemnih okoliščin se mora na AKTRP javiti pisno v 15 delovnih dneh od dneva, ko je upravičenec ali pooblaščen oseba to zmožna storiti.

Podaljšani roki

Kmetje, ki ste bili uspešni na PRP razpisih, imate obveznost letnega poročanja. Poroča se določeno število let po prejemu sredstev in poročila se oddajajo glede na določbe iz uredbe: do 31. marca, če ste prejemniki sredstev iz PRP 2007–2013, in do 15. aprila, če ste prejemniki sredstev PRP 2014–2020. Z ukrepom vlade v času epidemije so se tudi ti roki podaljšali. Potrebno jih je oddati v 8 dneh od dneva, ko bo vlada razglasila

konec epidemije. Svetujemo, da jih oddate čim prej.

Prosimo, da tudi v času epidemije poskrbite za pravočasno obdelavo podatkov FADN in pravočasno oddajo letnih poročil. Za pomoč in dodatne informacije se lahko obrnete na vašega lokalnega kmetijskega svetovalca.

Kdaj novi PRP razpisi

Objava novih razpisov PRP je predvidena v maju in juniju. V

času epidemije je namreč ustajeno sprejemanje izvedbene zakonodaje, ki je podlaga za njihovo objavo.

O tem vas bomo obveščali na spletni strani zbornice in zavodov KGZS. Več informacij o bodočih razpisih in svetovanju pri pripravi vlog dobite na informacijskih točkah KGZS, ki jih najdete na spletni strani Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije www.kgzs.si.

INFO točke za investicijske razpise v kmetijstvu in gozdarstvu iz naslova PRP 2014–2020

Naziv ustanove	Kontaktna oseba	Telefon	Elektronski naslov
KGZS - Zavod Ljubljana, Gospodinjna ulica 6, Ljubljana	Špela Drnovšek	01 513 07 16	spela.drnovsek@lj.kgzs.si
	Valentina Šajn	01 513 07 16	valentina.sajn@lj.kgzs.si
KGZS - Zavod Kranj, Iva Slavca 1, Kranj	Blaška Božnar	04 280 46 33	blaska.boznar@kr.kgzs.si
KGZS - Zavod Ptuj, Ormoška c. 28, Ptuj	Felicita Domiter	02 749 36 39	felicita.domiter@kgz-ptuj.si
KGZS - Zavod Murska Sobota, Štefana Kovača 40, Murska Sobota	Simon Seči	02 539 14 42	simon.seci@kgzs-ms.si
KGZS - Zavod Maribor, Vinarska 14, Maribor	Simona Hauptman	02 228 49 53	simona.hauptman@kmetijski-zavod.si
KGZS - Zavod Novo mesto, Šmihelska 14, Novo mesto	Zdenka Kramar	07 373 05 74	zdenka.kramar@kgzs-zavodnm.si
KGZS - Zavod Celje, Trnoveljska cesta 1, Celje	Mojca Krivec	03 490 75 86	mojca.krivec@ce.kgzs.si
	Darja Jeriček	02 824 69 23	darja.jericcek@ce.kgzs.si
KGZS - Zavod Nova Gorica, Pri hrastu 18, Nova Gorica	Michaela Vidič	05 335 12 12	michaela.vidic@go.kgzs.si
	Darja Zadnik	05 726 58 17	darja.zadnik@go.kgzs.si

INFO točke za razpise v gozdarstvu iz naslova PRP 2014–2020

KGZS, Gospodinjna ulica 6, Ljubljana	Andrej Andoljšek	01 513 66 30	andrej.andoljsek@kgzs.si
	Mihael Koprivnikar	01 513 67 02	miha.koprivnikar@kgzs.si
	Egon Rebec	01 513 66 31	egon.rebec@kgzs.si

Kmetijska in gozdarska tehnika v času pandemije

Veljavnost prometnih dovoljenj, registracija motornih vozil, rezervni deli ter varnost in zdravje pri delu

mag. Marjan Dolensek, KGZS - Zavod Ljubljana
marjan.dolensek@lj.kgzs.si

V dneh, ko si vsi prizadevamo, da bi se s čim manj prizadetimi in s čim manj posledicami izvili iz primeža pandemije covid-19, ne smemo pozabiti, da življenje teče dalje in da je potrebno poskrbeti za osnovne pogoje bivanja ter opravljati najbolj nujne dejavnosti, kamor med prvimi spada tudi pridelava hrane. Te pa ni brez uporabe strojev in opreme. Za vas smo zbrali nekaj informacij o ukrepih, ki se v času pandemije nanašajo na kmetijsko in gozdarsko tehniko. Besedilo tega članka je bilo pripravljeno 9. aprila 2020. Posamezni ukrepi se lahko zelo hitro spremenijo in bodo v času, ko boste časopis brali, lahko že drugačni. Zato spremljajte problematiko, za aktualne nasvete pa lahko kadarkoli pokličete svetovalec Javne službe kmetijskega svetovanja.

Podaljšanje veljavnosti prometnih dovoljenj

Trenutno je z odlokom vlade izvajanje tehničnih pregledov motornih vozil prepovedano do

16. aprila 2020, veljavnost prometnih dovoljenj (vključno z zavarovanjem) pa je podaljšana do 16. maja 2020. Traktorje in traktorske priklopnike, ki jim je poteklo prometno dovoljenje in nimajo opravljenih tehničnih pregledov, lahko tako brez omejitev uporabljate še naprej. Spremljajte pa informacije po 16. aprilu 2020, če bo ta ukrep podaljšan ali pa bo odpravljen.

Registracija novih vozil

Z odlokom vlade ni bilo zaustavljeno samo izvajanje tehničnih pregledov, pač pa tudi vsi s tem povezani postopki, kot sta ugotavljanje skladnosti vozil oz. izdajanje potrdil o skladnosti in registracija še ne registriranih motornih vozil. V času veljavnosti odloka pa se je pokazalo, da nekateri kupci motornih vozil niso uspeli izvesti registracije takoj po nakupu in jim je navedeni odlok onemogočil registracijo ter s tem legalno uporabo motornega vozila

in opravljanje dejavnosti, ki so nujne tudi v času pandemije. Zato je bilo med nujne zadeve, ki se izvajajo tudi v času omejitve, uvrščeno tudi izdajanje dovoljenj, ki so nujna za izvajanje pridobitne dejavnosti, s katero se ukvarja posameznik ali gospodarski subjekt. To so obrtna dovoljenja, dovoljenje za pridelavo/predelavo hrane, prometna dovoljenja za prvo registracijo homologiranih tovornih vozil, priklopnih vozil, avtobusov, traktorjev in njihovih priklopnikov ter delovnih strojev in podobno. Ob tem je potrebno

upoštevati vsa navodila za omejitve širjenja korona virusa.

Oskrba z rezervnimi deli

Večkrat lahko slišimo, da imajo servisi, posledično pa uporabniki kmetijske in gozdarske tehnike, težave z zagotavljanjem rezervnih delov, posebej tistih, ki prihajajo iz Italije. A v večini primerov se je izkazalo, da je za okvare, ki se trenutno pojavljajo, večina rezervnih delov in delov za vzdrževanje na zalogi na servisih ali pa se jih da do-

biti na drugih servisih. Pa tudi, da je obiskov servisnih delavnic zelo malo. Pojavlja pa se bojazan, da v času sezone, ko pride tudi do večjih okvar in deli niso na zalogi na servisu, le-teh ne bi bilo mogoče dobiti. Res se lahko zgodi, da bi kakšen posamezen stroj zaradi tega tudi obstal za krajši ali daljši čas, a večinoma do tega ne bo prišlo. Proizvajalci še vedno zagotavljajo oskrbo z rezervnimi deli iz svojih centralnih skladišč, poleg tega pa vsi po vrsti zagotavljajo, da bodo najprej začeli s proizvodnjo rezervnih delov.

Varnost in zdravje pri delu

Ob upoštevanju vseh zdravstvenih navodil in ukrepov, ki veljajo v času pandemije, pa ne smemo pozabiti, da pri delu na kmetiji in v gozdu prežijo številne druge nevarnosti za nezgode in zdravje. Kljub opozarjanju zdravstvene stroke, naj se ljudje izogibajo vsem dejavnostim, ki bi imele za posledico nezgode in po nepotrebnem še dodatno obremenile zdravstveni sistem, se vedno znova dogaja prav to, tudi nezgode pri delu v gozdu, obrezovanju drevja itn., ko imajo ljudje nenadoma čas za stvari, ki jih prej niso pogosto opravljali in praviloma niso za to usposobljeni ter opremljeni. Vabimo vse, da si vzamete nekaj deset minut časa in si osvežite zavedanje o nujnosti zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu ter si ogledate film »Za večjo varnost pri delu na kmetiji«, ki je na voljo na spletu. Film, ki prikazuje napotke za varno in zdravo delo na kmetiji, so ob finančni pomoči Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije pred nekaj leti pripravili na Kmetijsko gozdarskem zavodu Nova Gorica, je pa še vedno aktualen. Če v spletni iskalnik vtipkate naslov filma, boste hitro našli kanal za video vsebina in si ga ogledali.

— Z —

Optimum[®]
AQUAmax
HIBRIDNI
oreme

**NE PREDSTAVLJA
TVEGANJA**

PIONEER

8 NAJBOLJŠIH HIBRIDOV ZA VAS:

CORTEVA
agriscience

Pioneer Semena Holding GmbH Parndorf
PŠH poslovno svetovanje, Podružnica Murska Sobota
Montiklovska cesta 10, 9000 Murska Sobota
Tel.: 02 521 36 20
www.corteva.si

Pioneer hibridi koruze za setev 2020

Za zanesljivo proizvodnjo v vseh vremenskih pogojih vam priporočamo Pioneer hibride iz skupine **Optimum[®] AQUAmax[®] hibridi**. Izjemni pridelki hibridov iz skupine šampionov pa so se na naših, več kot 150 poskusnih poljih, ponovno izkazali kot zmagovalna izbira za vas.

Šampioni Pioneer za setev 2020

P9241 FAO 350 AQ hibrid, najbolj razširjen hibrid v Sloveniji, kvaliteta in stabilnost	P9757 FAO 390 šampion najvišje rodnosti, odličen silažni hibrid
P9486 FAO 360 AQ hibrid, prava izbira za ekstremne suše, izjemen v proizvodnji zrnja in v silaži	P9911 FAO 410 AQ hibrid, vrhunski silažni hibrid, izredna kvaliteta silaže in rekordni pridelki zrnja
P9363 FAO 370 rekordni pridelki in odlična stabilnost, srednje rani hibrid, rodnejši od P9537	P0217 FAO 430 NOVO AQ hibrid, šampion izredne rodnosti, rekord suhega zrnja 21.001 kg/ha
P9537 FAO 380 TOP pridelki v svoji zrelostni skupini, izreden potencial rodnosti	P1241 FAO 550 AQ hibrid, pravi izbor za Primorsko, rekordni pridelki zrnja in silaže

Elitni hibridi Pioneer

- P9074 FAO 300 rekorder v zrnju
- P9234 FAO 340 **AQ** hibrid, nova dimenzija pridelka v suši
- PR37N01 FAO 390 nepogrešljiv
- P9903 FAO 400 **AQ** hibrid, izjemen v suši in moči
- P0216 FAO 430 **AQ** hibrid vrhunska silaža, rekordni pridelki
- PR31Y43 FAO 690 vrhunski hibrid za Primorsko

Pioneer kvaliteta

- P7054 FAO 180 naknadne setve
- P8567 FAO 300 ekonomičen in visok pridelek, nizka vlaga
- P9048 FAO 320 trdinka, mlinska industrija
- PR38Y34 FAO 320 poltrdinka
- P9400 FAO 340 stabilnost in zanesljivost
- P9721 FAO 390 izjemna silaža
- PR37F73 FAO 410 silaža na lahkih tleh

AQ -pomeni **Optimum[®] AQUAmax[®] hibrid**

Dodatno v ponudbi:

- **BIO seme hibridov koruze P9074 in P9241**
- **Sončnice: visoko oljna P64HH98 in pisana, za ptice P64BB01**

V **PONUDBI**: LumiGEN™ Premium zaščita semena, ki pomeni, da je seme zaščiteno s fungicidom, insekticidom proti talnim škodljivcem in repelentom ter novim bio stimulatorjem rasti LUMIBIO KELTA.

NOVO V PONUDBI
Višji pridelek, prijazno okolju.

Kupite 4,5,6 ali 7 vreč 25 MK koruze in Corteva Pioneer kapa je vaša. Če pa kupite 8 vreč 25 MK koruze prejmete Pioneer jakno.

Količinski popust:
Ob nakupu 16 vreč in več dobite še poseben popust, in sicer 1,00 EUR za vsako vrečo.

Kako v klub in do bonitet: vprašajte v vaši trgovini ali na naši internet strani <http://www.corteva.si>, tel.: 02 521 36 20.

Svetovanje poteka naprej

V času vladnih ukrepov zaradi epidemije korona virusa COVID-19 delo javne službe kmetijskega svetovanja poteka v največjem možnem obsegu, ki ga ukrepi dovoljujejo.

Anton Jagodic, KGZS
anton.jagodic@kgzs.si

V skladu z usmeritvami vlade in pristojnih ministrstev ter Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije smo v Javni službi kmetijskega svetovanja (JSKS) izvedli vrsto ukrepov, ki bodo omogočali varno delo in hkrati zagotavljali storitve kmetijskega svetovanja kmetom.

Organizacija dela in vsebine dela javne službe kmetijskega svetovanja v času razglašene epidemije in veljavnosti najstrožjih ukrepov vlade se je morala prilagoditi novim razmeram v dneh po zaprtju vlaganja vlog za ukrepe kmetijske politike.

V sektorju za kmetijsko svetovanje in v oddelkih za kmetijsko svetovanje po kmetijsko-gozdarskih zavodih smo v prvi fazi veljave ukrepov, ko je bilo potrebno organizirati življenje na nov način na vseh področjih življenja, organizirali svoje delo na daljavo ter pripravili navodila za izborom nalog, ki so del programa dela JSKS in se lahko opravljajo v novonastalih pogojih.

Zbiranje odzivov s terena

V teh dneh smo se osredotočili na zbiranje težav kmetov, povezanih z že opredeljenimi roki ukrepov kmetijske politike ter

zahtevanimi aktivnostmi iz ukrepov kmetijske politike, težav z oskrbo, z dvoglasniki in prehodi meja, trženjem kmetijskih pridelkov. Sodelujemo v sistemu, kjer se zbrane informacije dnevno posredujejo v reševanje pristojnim organom in nato rešitve posredujejo nazaj do terenskih svetovalcev ter vas, kmetov. Pregledujejo in pripravljajo se predlogi na objavljene osnutke in predloge zakonodajnih rešitev. Pripravljajo se članki za medije. Poleg sprotne informacije, ki se dnevno pošiljajo terenski službi, se informacije objavljajo tudi na straneh intraneta JSKS ter interneta KGZS. Poleg prednostnih nalog, povezanih z delovanjem kmetij v času razglašene epidemije, se izvajajo tudi ostale naloge programa dela, ki jih je mogoče izvajati v teh pogojih dela in bodo najprej postale aktualne.

Vse informacije na spletnih straneh

Na vseh spletnih straneh zavodov pa tudi na lokacijah pisarn JSKS so podane informacije, kam se kmetje in drugi deležniki, ki sodelujejo z JSKS, lahko obrnejo po nasvet ali sporočijo svoje težave. Svetovalci so dosegljivi in dajejo nasvete vsem kmetom, ki jih pokličejo na nji-

hove službene mobitele ali objavljene telefonske številke pisarn na terenu. Glede na situacijo svetovalce pospešeno usposabljam za izvedbo sestankov na daljavo s pomočjo novih tehnologij, s katerimi je omogočeno tudi svetovanje na daljavo kmetom, ki bodo to potrebovali. Na nekaterih enotah so vklopljeni odzivniki s sporočili. Svetovalci kmete obveščajo in svetujejo preko e-pošte in posebnih e-obvestil (obvestila z aktualnimi informacijami za e-obveščanje kmetov po panogah) in v primeru potrebe tudi z naslovljeno direktno pošto. Izvedena je preusmeritve stacionarnih števil na mobilne številke svetovalcev, da zagotovimo dosegljivost kmetom in odgovore na sprotne strokovna vprašanja.

Izdelujejo se tiskana gradiva: članki, tehnološki listi in tehnološka navodila, kratki strokovni nasveti, tedenska ali mesečna obvestila z aktualnimi informacijami za e-obveščanje kmetov po panogah in brošure. JSKS s pridom izkorišča tudi vse povezave z lokalnimi mediji, tako lokalne radio in TV postaje ter tiskane medije in sproti objavlja strokovne ter informativne prispevke, povezane s tehnologijami pridelave in prireje, kjer smo že pripravili vrsto objav.

V JSKS v teh dneh intenzivno spodbujamo, širimo informaci-

je (objave, e-pošta, Facebook) glede organizacije seznamov ponudnikov lokalno pridelane hrane in množične uporabe spletne strani KGZS – Kupujmo domače in MKGP – Naša super hrana. Z nekaterimi lokalnimi razvojnimi agencijami in drugimi deležniki smo vzpostavili sodelovanje pri objavi seznama kmetij, ki imajo tržne viške v lokalnem okolju, z namenom, da pospešujemo trženje neposredno pri bližnjem kmetu.

Tehnološka navodila in nasveti

Zbirajo se vse informacije o nastalih težavah kmetov, ki so povezane z izvajanjem ukrepov kmetijske politike, stanjem na področju pridelave hrane in zagotavljanja repromateriala. Zbirajo se tudi vse informacije glede drugih zaznanih težav kmetov in iščejo se dodatni predlogi za omilitev nastalih razmer. Na spletnih straneh kmetijsko-gozdarskih zavodov KGZS se objavljajo vse relevantne informacije, strokovni prispevki, praktični nasveti, tehnološka navodila, ki jih bomo tudi sproti posodabljali glede na novo pridelovalno sezono. V okviru strokovnih skupin, ki delujejo, se odločajo glede tehnoloških navodil, priprave strokovnih člankov, gradiv, ki so na voljo celotni JSKS. V pisar-

nah se opravljajo naloge, kjer lahko kmetje sodelujejo na daljavo (npr.: gnojilni načrti, kolobarji, priprava vlog, priprava mnenj, priprava gnojilnih načrtov, načrtov kolobarjenja, pomoč pri izpolnjevanju vlog npr. za vodna dovoljenja, izdelujejo se izračuni obremenitve z dušikom in pripravljajo se bilance krme, pošiljajo aktualni nasveti po elektronski pošti do kmetij z DD, poteka koordinacija in vse ostalo delo za izdajo novega kataloga turističnih kmetij Slovenije, urejanje seznamov prijavljenih izdelkov za Dobrote slovenskih kmetij, urejanje dokumentacije že ocenjenih izdelkov za Dobrote slovenskih kmetij, poteka koordinacija in vse ostalo delo za izdajo novega kataloga turističnih kmetij Slovenije).

Na terenu, a brez neposrednih stikov

Na terenu se opravljajo tudi druge naloge, kjer ni neposrednega stika s kmeti (npr.: spremljanje/opazovanje fenoloških faz gojenih rastlin in populacij škodljivih organizmov za potrebe določanja optimalnih rokov varstva rastlin ter zatiranja škodljivih organizmov). Izvaja se koordiniranje dela na področju razpisov MKGP do terenskih kmetijskih svetovalcev in kmetov. Izvaja se svetovanje glede priprave zahtevkov za že izvedene razpise PRP (razpisi: mladi prevzemniki, male kmetije, investicijske vloge; svetovanje glede izpolnjevanja zahtev ter priprave zahtevka). Izvaja se tudi osebno svetovanje za področje FADN knjigovodstva na daljavo in dokumentacija poročil (vnos FADN podatkov,

FADN: popisni listi, svetovanje glede izpolnjevanja). Svetovalci pripravljajo predavanja, tehnološke načrte kmetij. Ker smo že usposobili svetovalce za izdelavo kratkih video nasvetov, se izvaja tudi priprava na snemanja kratkih filmov, priprava scenarijev in tehnike – aktualni tehnološki ukrepi – po panogah (vzgoja sadik, sajenje sadik, pletev, redčenje, optimalni roki košnje, priprava sejalnice za sajenje, priprava škropilnic za novo sezono ...).

Poleg prednostnih nalog, povezanih z delovanjem kmetij v času razglašene epidemije, se izvajajo tudi ostale naloge programa dela, ki jih je mogoče izvajati v teh pogojih dela in bodo najprej postale aktualne.

Sledite našim novicam

Poleg spremenjene organizacije dela kmetom prepotrebne informacije delimo tudi v času, ko moramo vsi spoštovati preventivne ukrepe preprečevanja širjenja koronavirusa covid-19. Vabimo vas, da spremljate novice in aktualna strokovna obvestila na naših spletnih straneh, poleg novic tudi objave v rubrikah: Živinoreja, Rastlinska pridelava, Gozdarstvo in lovstvo, Ekološko kmetijstvo, Dopolnilne dejavnosti, Gospodarjenje ter Kmetijstvo in okolje. Svetovalci poleg telefonov za svetovanje že uporabljajo tudi spletne aplikacije za video povezave na daljavo, kot je npr. ZOOM. Vse podatke o dostopnih kmetijskih svetovalcih, na katere se lahko telefonsko obračate v objavljenih terminih, najdete na spletnih straneh KGZS in kmetijsko-gozdarskih zavodov.

Prihranki pri prireji mleka

Na kaj biti pozoren v času nižjih odkupnih cen mleka

Tadej Virk, KGZS – Zavod Celje
tadej.virk@ce.kgzs.si

V obdobju nižjih odkupnih cen mleka se zaradi nestrokovnega posega v krmni obrok krav molznic velikokrat poslabša mlečna vztrajnost (persistenca), krave ne dosegajo visokih mlečnosti v vrhu laktacije, poslabšajo se reprodukcijske sposobnosti krav, povišajo se lahko tudi stroški zdravljenja in veterinarskih storitev. Zaradi dobro dokumentirane povezave med dobro prehrano in zdravjem krav molznic ter produktivnostjo ni dobro iskati bližnjic z zmanjševanjem stroškov zmanjševanjem nakupa močne krme.

Prihranimo lahko s številnimi načini krmjenja, vendar ni nujno, da je to z nakupom najcenejše močne krme in ostalih sestavin obroka. Pri izbiri sestavin in dodatkov, ki jih dodamo ali izključimo iz obro-

kov, je potrebno ravnati previdno, predvsem pa strokovno. Donosnost se običajno poveča s krmljenjem krav za povečano prirejo mleka oziroma izkoriščanju maksimalnega genetskega potenciala za prirejo mleka, tudi v obdobjih nizkih odkupnih cen mleka.

Krmni obrok mora zagotavljati dovolj energije in beljakovin za maksimalno prirejo mleka, omogočiti optimalno fermentacijo v vampu in oskrbljenost z ustreznimi minerali in vitamini. Vse to zagotavlja, da bodo krave odporne in zdrave ter dobro plodne.

Prilagoditev krmjenja

Ko se odkupna cena mleka močno zniža, se rejci počutijo nemočne. Vendar obstaja veliko stvari, ki jih lahko rejec na-

redi s prilagoditvami krmjenja, da zmanjša izgube oziroma ohrani profitabilnost. Povečajte uporabo kakovostne domače močne krme (žita, stročnice) in s tem zmanjšajte kupljeno močno krmo. Da dosežemo dobro kakovost, je potrebno ustrezno izbrati čas spravila in to krmo potem pravilno skladiščiti, saj jo bomo ob morebitnem kvarjenju morali zavreči, kar predstavlja dodaten strošek.

Vključite cenovno ugodne stranske proizvode, vendar pazite na kakovost in doslednost dobave. Predvsem so to lahko

pivske tropine, ki jih siliramo. Pri siliranju je potrebno biti pozoren, da se po odprtju tropine ne kvarijo.

Ne pridelujte večjih zalog krme. Če imate travne silaže že sedaj veliko, se osredotočite, da boste opravili dve do tri zelo kakovostne košnje, za ostale košnje pa zmanjšajte količino gnojil in tisto krmo porabite za krmjenje plemenske živine. Vendar pozor, tudi krma za plemensko živino mora biti zadovoljive kakovosti.

Če imate živali razdeljene v več proizvodnih skupin, razmi-

slite o uporabi enoskupinskih TMR. Zmanjša se strošek dela, je pa potrebno biti previden, da se krave, ki so proti koncu laktacije, ne zredijo preveč

Ocenite nadaljnjo uporabo krmnih dodatkov. Dodatek, ki vas stane 0,15 evra/kravo/dan in zagotavlja vsaj za 0,5 kg mleka višjo prirejo na dan, je smiselno dodajati samo takrat, kadar je odkupna cena mleka višja od 0,3 evra/kg. Bodite pozorni na dodatke, katerih odstranitev iz krmnega obroka morda ne bo eposredn vplivala na prirejo mleka, lahko pa bistveno pripomorejo k dobremu zdravju in reprodukciji krav.

Ne počnite tega

V obdobjih nizkih cen mleka ne smete varčevati pri nakupu in uporabi posebnih pripravkov za krave v obdobju tik pred in po telitvi. Obroki za krave 14 dni pred in do 21 dni po telitvi so zaradi uporabe določenih pripravkov zelo dragi. Če ukinemo njihovo uporabo, bomo s tem neposredno negativno vplivali

na prirejo mleka, reprodukcijo in zdravje živali.

Plemenske telice so bodoče krave, zato jih je potrebno krmiti skladno z njihovimi potrebami. Telice mlečnih pasem morajo teliti pri starosti 22–25 mesecev. Če telijo kasneje, pomeni, da smo imeli z njimi višje stroške vzreje, saj vsak dodaten dan vzreje stane več. Prav tako je potrebno zagotoviti najboljšo možno krmo za teleta v času pred odstavitvijo, saj je dokazano, da imajo teličke, ki so v času pred odstavitvijo priraščale več, prvi laktaciji signifikantno več mleka kot vrstnice, ki so priraščale manj v času pred odstavitvijo.

Ne glede na to, kakšna je cena mleka, je ključnega pomena, da se krave začnejo zgodaj goniti in da so cikli normalni. Potrebno se je zavedati, da je krava najbolj »profitabilna« takrat, ko na dan priredi največ mleka. Vsak dodatni dan, ko krava ni breja, povzroča dodatne stroške kmetiji s prirejo mleka.

Hmeljarska sezona se začne

Posodobitev namakanja, higienski ukrepi in sezonski delavci

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

Društva namakalnih naprav na območju Savinjske doline so v marcu pričela s posodobitvijo namakalnih sistemov. O tem, kaj uspeh pomeni za kmetijske svetovalce in hmeljarje, poroča specialistka za področje hmeljarstva Irena Friškovec s KGZS – Zavoda Celje.

»Veseli smo, da smo v Savinjski dolini uspeli in s skupnimi močmi pripravili ter na razpis oddali pet vlog za posodobitev namakalnih sistemov z več uporabniki: Breg, Gotovlje, Šempeter – Vrbe, Latkova vas in Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije (IHPS),« pove Friškovec. Ob tem poudari, da je skupna površina vseh namakalnih sistemov 952 ha. Lastnikov zemljišč na območjih namakalnih sistemov, ki imajo v lasti več kot 5.000 parcelnih števil, je skoraj 500. Uporabnikov namakalnih sistemov je 299.

»Obseg je res velik in za nami je več let intenzivnega dela ter priprav, da smo lahko uspešno kandidirali na razpisu,« pripo-

veduje Friškovec, ki je vodila oddajo vloge na razpis za sredstva v okviru Programa razvoja podeželja (PRP) za obdobje 2014–2020. Šlo je za prvi javni razpis za podukrep 4.3: Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezane z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva, za operacijo: Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom.

Doda še, da so kmetijski svetovalci KGZS – Zavoda Celje vložili ogromno truda v pripravo pogojev za prijavo na razpis in iskanje najboljše možnosti za uspešno kandidacijo. Med drugim je bilo potrebno razrešiti lastništvo namakalnih sistemov, kar se je razrešilo s pomočjo zbornice in ministrstva.

Konec leta 2016 je bilo lastništvo z občin preneseno na namakalna društva oziroma zadrugo. Nato so se člani društva s pomočjo kmetijskih svetovalcev KGZS – Zavoda Celje in strokovnjakov Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo

Slovenije (IHPS) lotili priprave razpisne dokumentacije.

Na razpis so kandidirala društva namakalnih naprav in zato je bilo potrebno v času oddaje vlog razjasniti še vrsto pravnih zadev. »Z oddajo vlog se delo kmetijskih svetovalcev ni zaključilo, kajti v času obravnave vlog je bilo potrebnih še kar nekaj dodatnih pojasnil in dokazovanj. Večina vprašanj je izhajala iz posebnosti, da so na razpis kandidirala društva,« pojasnjuje Friškovec.

Po več kot enem letu od oddaje vlog so društva decembra 2019 dobila končne odločbe. Te omogočajo 100-odstotno povrnitev stroškov izvedbe projekta v skupni višini do 5 milijonov evrov. Društva so s posodobitvijo pričela že to zimo, predviden zaključek del z vložitvijo

zadnjega zahtevka je december 2021.

V sodelovanju s kmetijskimi svetovalci KGZS – Zavoda Celje je Društvo namakalnih sistemov Breg Roje v mesecu marcu že pričelo s posodobitvijo namakalnega sistema Gotovlje. Kmetijski svetovalci Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije v fazi izvedbe pomagajo predvsem pri pripravi pogodb z izvajalci, tolmačenju zahtev glede označevanja in izvajanja investicije ter pri pripravi zahtevkov za odobrena sredstva.

Nujno izvajanje higienskih ukrepov v hmeljiščih

V Sloveniji se že nekaj let soočamo z zelo nevarno boleznijo hmelja, ki jo povzroča viroid

CBCVd (citrus bark cracking viroid). Bolezen na hmelju je bila odkrita le v Sloveniji. Okužene rastline pričnejo zaostajati v rasti in v nekaj letih odmrejo, kar povzroča visoke izgube pridelka. Viroid se v hmeljišču zelo hitro širi prek rastlinskega soka in ostankov rastlin, mehanizacije, orodja, opreme in ljudi. Prenasa se tudi z ostanki rastlin na gumah.

Edini ukrep za preprečevanje vnosa in širjenja je redno in pravočasno odstranjevanje obolelih rastlin, stalno razkuževanje mehanizacije, orodja in opreme, ki se uporablja v hmeljiščih, ter sajenje zdravih sadik. Pomembno je, da pridelovalci hmelja dosledno izvajate odre-

jene ukrepe, kot je čiščenje in razkuževanje strojev, orodja in opreme v skladu z navodili.

Viroid CBCVd se lahko hitro širi s sposojanjem opreme in izmenjavo sezonske delovne sile, ki si ne razkuži ali zamenja delovne opreme, kot so rokavice in orodja. Zato je pomembno izvajanje higienskih ukrepov tudi pri sezonskih delavcih. Razkuževanje obutve in delovne opreme morajo izvajati vsi, ki vstopajo v hmeljišče in izstopajo iz njega.

Zelo priporočljivo je razkuževanje po opravljenem delu v vsaki vrsti. **Ne pozabite z ukrepi seznaniti sezonskih delavcev.**

Informacija glede sezonske delovne sile

Prihod sezonskih delavcev iz Romunije, ki naj bi prišli na hmeljišča v teh dneh, je ustavljen, saj naj bi predstavljal preveliko tveganje za varovanje zdravja prebivalcev Slovenije.

Z ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano sporočajo, da za nastalo težavo že iščejo rešitev. Med drugim se urejajo pravne podlage, da bi se v začasno delo v kmetijstvu lahko vključili vsi državljani, ki bi to želeli ter jim možnosti in čas to tudi dopuščajo študenti, upokojenci, delavci, ki so na čakanju, in ostali.

Drugače je s 3. aprilom 2020 stopil v veljavi Protokol obravnave slovenskih državljanov in tujcev, ki vstopajo v Slovenijo v času epidemije COVID-19 in se uporablja tudi za delavce iz tujih držav, tako imenovano sezonsko delovno silo. So pa pravila v času epidemije nepredvidljiva in se vsakodnevno prilagajajo situaciji.

Gnojila in gnojenje v ekološkem kmetovanju

Osnova ekološkega gnojenja je načeloma jasna in preprosta, pa vendar je v praksi ekološko gnojenje v mnogih primerih vse prej kot enostavno.

Tamara Korošec, KGZS – Zavod Maribor
tamara.korosec@kmetijski-zavod.si

V ekološki pridelavi se lahko uporabljajo samo gnojila, dovoljena na podlagi Uredbe komisije (ES) 834/2007, ki so podrobneje opredeljena v Prilogi I Uredbe komisije (ES) 889/2008. Težave se pojavijo na strogo poljedelskih in zelenjadarskih kmetijah, kjer ni živali in kmetije tako ne morejo zagotavljati krogotoka lastnih hranil na kmetijskem gospodarstvu. V ekološkem načelu je zaželeno, da bi v tem primeru gnojila prišla iz bližnjih ekoloških kmetij

oz. vsaj ekstenzivnih konvencionalnih kmetij.

Seveda v stvarnosti temu ni tako. Ekološke kmetije in večina ekstenzivnih kmetij potrebuje lastna gnojila za lastne potrebe. Tako ostanejo na razpolago večje kmetije, ki pa bodisi že imajo pogodbeno partnerje za svoje višje gnojil ali pa ekološka vest marsikaterega ekološkega kmeta le-temu ne dovoljuje nakupa gnojil s teh kmetij (po zakonu je to sicer dovoljeno, če kmetija ne potrebuje okoljskega dovolje-

nja za obratovanje). Gnoj, uležan gnoj, kompost in negovana gnojevka v določenih delih leta tako postanejo izredno iskana surovina, ki predstavlja tudi velik finančni zalogaj.

Samo s potrdilom

Če kmet nima široke socialne mreže, da pride do ponudnika, ali v njegovem območju ni kmetij, ki bi razpolagale z viškom gnojil, ostane pri možnosti nakupa komercialnih organskih gnojil. Pri teh gnojilih moramo biti pozorni, da so dovoljena v ekološki pridelavi – od prodajalca se kot dokazilo lahko zahteva eko certifikat ali se odobrenost gnojil preveri pri kontrolni organizaciji ali svetovalni službi. Ta gnojila so različne sestave in vsebujejo različne količine hranil. Med komercialnimi gnojili lahko najdemo sušen pelletiran gnoj različnih živalskih vrst, ki ima okvirno 3–4 % dušika, ali z dušikom obogatena organska gnojila, ki imajo dodan

dušični vir večinoma iz roževine, ščetin, mesno-kostnih mok, pernih mok itd. Odstotek dušika v teh gnojilih se giblje od 6

do 13 %, najpogosteje je okoli 10 %. Dobra plat teh gnojil je možnost dodajanja dušika na površinah, ki so dobro ali prekomerno založene s fosforjem in kalijem, saj na ta način vnesemo veliko manj omenjenih elementov na enoto dušika v primerjavi z gnojem in gnojivko.

Pravočasen dogovor

Je pa slaba plat vseh komercialnih organskih gnojil njihova visoka cena. Zaradi cenovnega razpona njihovo uporabo lahko upravičimo pri donosnejših kulturah, ne pa pri večini klasičnih poljščin. Zato svetujemo,

da se ekološki poljedelci in zelenjadarji predhodno (sezono prej oz. v zimskem času) dogovorite s kmetijami v okolici, ki imajo viške gnojla ali gnojivke, o količinah, ki bi jih v naslednji vegetativni sezoni potrebovali. Ne pozabite na zeleno gnojenje! Vključevanje metuljnic v kolo-bar ali kot dosevke in drugih rastlin za zeleni podor je v ekološkem kmetovanju nujen ukrep. Prav tako naj kmetije, ki imajo dovolj površin, proizvodnjo načrtujejo tako, da njivam omogočijo dveletno »počivanje« po metuljnicami.

Za čas izrednih razmer je stopilo v veljavo nekaj ukrepov, s katerimi se olajšuje možnost oddaje in obravnave vlog za izjeme od ekološkega kmetovanja.

Kmetije, ki želijo pridobiti dovoljenje za izjemo od pravil ekološkega kmetovanja, vložijo vlogo na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) ali na organizacijo za kontrolo in certificiranje (KO). Vloge za pridobitev dovoljenja za izjeme se oddaja tako, da je čim manj fizičnega stika med kmeti, zaposlenimi na ministrstvu ali v kontrolni organizaciji. Zato se uporabljajo elektronske poti. Ministrstvo bo na enak način izdalo tudi odločbo. V primeru vloge za nakup neekološkega semena se vloga odda tudi na elektronski način, prek elektronske pošte na kontrolno organizacijo, v kateri je kmet vključen v kontrolo.

Eko Prlekija d.o.o. so.p.

ODKUP EKOLOŠKIH ŽIT
IZ PREUSMERITVE

Sklepamo pogodbe za žita iz EKO preusmeritve s certifikatom za leto 2020.
Vaše podatke in količine pošljite na mail: eko.zitarice@gmail.com

EKO gnojilo iz Avstrije

Styriafert Powerkorn vsebuje 7,5% dušika (N) in 11% fosforja (P)
Popolno gnojenje EKO travnika za 8 ton sena - 22m3 EKO gnojnice + 750 kg Styriafert Powerkorn - investicija znaša samo 295 €/ha travnika z DDV.
Naročila zbiramo na mail: gnojila.eko@gmail.com

Ponudba velja do razprodaje zaloga.

Pravila prodaje na tržnicah in kmetijah

Na tržnicah in kmetijah poteka prodaja živil, sadik zelenjave, sadja in rož tudi v času epidemije. A le ob upoštevanju vseh preventivnih ukrepov.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

Čas epidemije je utrdil zavedanje pomena ohranjanja in zagotavljanja kmetijske pridelave in predelave ter posledično ponudbe zadostnih količin lokalne, zdrave in sezonske hrane. Tako je Vlada RS med izjemne storitve, ki ostajajo na voljo državljanom, med odprta mesta prodaje hrane uvrstila tudi prodajo na kmetijah in tržnicah. Dejavnosti vseh, tudi Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in naših članov, so botrovala temu, da je od 3. aprila dalje dovoljena tudi prodaja okrasnih rastlin in sadik.

Ob tem Vlada RS opozarja, da je treba upoštevati namen ukrepov, ki ščitijo zdravje in življenje ljudi v boju z epidemijo virusne okužbe COVID-19. Zato je med drugim nujna dosledna uporaba zaščitne opreme na rokah in obrazu ter upoštevanje ohranjanja varne razdalje do drugih oseb.

V zvezi z obiski tržnic, vrtnarij, drevesnic in cvetličarn velja, da če te storitve niso zagotovljene v občini prebivališča, je dostop dovoljen v drugo občino, vendar le do najbližje dostopne storitve po javni cesti ali javni poti. Prepoved obratovanja ob nedeljah velja za vse prodajalne, razen lekarn in bencinskih servisov, torej tudi za tiste, ki lahko sicer svobodno določijo obratovalni čas.

Zaradi poročil, da se na nekaterih tržnicah ne spoštuje oziroma ne izvaja priporočenih preventivnih ukrepov Nacionalnega inštituta za varovanje zdravja, je ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS **dr. Aleksandra Pivec** poslala poziv upravljavcem tržnic. V njem med drugim navaja: »Kljub splošni prepovedi pa se lahko na tržnicah prodaja živila, semena, sadike zelenjave, sadja in rož, vendar le ob strogem upoštevanju vseh preventivnih ukrepov za preprečevanje širjenja SARS-CoV-2, ki jih je izdal Nacionalni inštitut za javno zdravje – NIJZ. Ministrstvo za notranje zadeve in posamezni občani nekaterih občin nas opozarjajo, da se na nekaterih tržnicah ne spoštuje oziroma izvaja priporočenih preventivnih ukrepov. Na vas apeliramo, da kot upravljavci tržnic storite vse, da bodo priporočila na vaši tržnici strogo upoštevana in izvajana. Ker se tržnice po odloku smatrajo kot živilske trgovine, veljajo enaka pravila kot za prodajalne in njihove zaposlene.«

Splošna priporočila

Trenutno ni dokazov, da bi se okužba s koronavirusom prenašala prek domačih živali, živine ali živil. Podatkov o tveganju pri rokovanju/uživanju toplotno obdelanih živil ni. Glede na po-

datke o preživetju drugih koronavirusov na površinah med transportom se sklepa, da je tveganje majhno. Priporoča se, da se živila, ki jih zaužijemo surova, ob prihodu v domove temeljito opere. Prav tako je nujno redno in pravilno umivanje rok ter varna priprava in shranjevanje hrane. Vse to velja tudi za prodajo na tržnicah in na kmetijah.

Zaposlenim v živilskih dejavnostih se svetuje, da:

- ne hodijo bolni na delo,
 - skrbijo za ustrezno higieno rok in higieno kašlja,
 - se izogibajo osebnim stikom
 - varno ravnajo s hrano.
- Zaposleni pri delu z živilni naj:
- ločeno shranjujejo in pripravljajo surova živila,
 - redno čistijo opremo in površine, ki so bile v stiku s surovimi živilni,
 - sproti odstranjujejo embalažo, v kateri so bila surova živila,
 - živila dobro toplotno obdelajo,
 - dosledno skrbijo za osebno higieno ter pogosto in dosledno umivajo roke.

Število strank v poslovnih prostorih

Priporočeno je, da posamezen poslovni prostor zagotavlja 20 m² površine na stranjo in zagotavlja razdaljo 1,5 m. Razdalja med čakajočimi naj bo vsaj 2 metra, enako velja za tržnice.

Prostore je potrebno redno prezračevati. Če gre za naravno prezračevanje, je potrebno imeti odprta vhodna vrata in dodaten vir zraka. V primeru prisilnega prezračevanja je potrebno zagotoviti najvišjo možno stopnjo prezračevanja in imeti odprta

vhodna vrata.

Nujno je ustrezno čiščenje ali razkuževanje površin in predmetov, ki prihajajo v stik s stranikami ob opravljanju storitev.

Preprečevanje okužbe

Za preprečevanje okužbe se svetuje:

- umivanje rok z milom in vodo, še posebej po kihanju, kašljanju, brisanju nosu ter po uporabi zaščitnih rokavic,
- uporaba razkužila,
- preden zakašljamo ali kihamo, si pokrijemo usta in nos z robcem ali z zgornjim delom rokava,
- pazimo, da se z rokami ne dotikamo oči, nosu in ust,
- izogibamo se stikom z ljudmi,
- skrbimo za redno in učinkovito zračenje zaprtih prostorov,
- redno čistimo in razkužujemo predmete in površine.

Konkretna navodila za posamezna delovna mesta poda pooblaščen specialist medicine dela.

Uživajmo lokalno hrano
»Kupovanje živil lokalnih ponu-

dnikov ima mnoge prednosti. Ne samo v času, ko je svet zaradi koronavirusa skoraj obstal, temveč tudi v našem vsakdanju. Krajša pot blaga od dobavitelja do kupca, predvsem pri prehranskih artiklih, omogoča višjo kakovost in boljše kontrolo ter sledljivost,« meni svetovalka za kmetijstvo s KGZS - Zavoda Novo mesto **Tatjana Kmetič Škof**.

Med prednostmi lokalne pridelave izpostavlja optimalno dozorelost, ki je posledica pravočasnega pobiranja plodov, višjo prehransko vrednost in svežino ter večjo vsebnost antioksidantov in vitaminov v primerjavi z živilni, ki so bila transportirana in skladiščena daljši čas. In nenazadnje, boljši so vonj, okus, videz in struktura živil. »Čas epidemije je priložnost, da se zahvalimo lokalnim pridelovalcem in predelevalcem. Podprimo domače in posegajmo po lokalni hrani,« poudarja Škofova.

Vabljeni k vpisu na spletni portal Kupujmo domače

Da se porabnikom omogoči lažji dostop do lokalne ponudbe, va-

bljeni, da svojo ponudbo predstavite na spletni strani Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije »KUPUJMO DOMAČE« www.kupujmodomace.si. Za predstavitev se morate le registrirati s pomočjo elektronskega naslova in gesla, ki ga določite sami. Po uspešni registraciji lahko pričnete z vnosom vaše ponudbe, ki bo vidna na spletni strani potem, ko bo potrjena s strani administratorja. Objava ponudb na spletni strani Kupujmo domače je brezplačna!

V primeru vprašanj vam bo odgovorila Ana. Pokličite jo lahko na številko 01 51 36 688 ali pišete na e naslov ana.marenk@kgzs.si

Vabljeni k vpisu v spletni Katalog živil za javno naročanje

Vabimo vas, da se vpišete v Katalog živil za javno naročanje, ki je spletna baza ponudnikov, ki ponujajo svoje pridelke in izdelke javnim zavodom. Omogoča enostavnejšo prodajno pot in omogoča javnim zavodom izven javnih naročil izvesti naročilo s ponudnikom. Ko boste vpisani kot ponudnik, bo kupec (javni zavod, šola, vrtec ...) z vami vzpostavil stik prek telefona ali elektronske pošte. Glede dobave, količine in cene pridelkov ter izdelkov se dogovorite po načelu: dogovorjena količina/cena – dostava – izstavev e-računa. Vpis v katalog poteka preko spletne strani Katalog živil www.katalogzivil.si. Za člane Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije je brezplačen!

V primeru vprašanj vam bo odgovorila Klara. Pokličite jo lahko na telefonsko številko 01 51 36 633 ali pišete na e-naslov klara.otonicar@kgzs.si.

Glodavci in podnebne spremembe

Poljska voluharica je sicer majhna žival, a lahko povzroči veliko škode.

Boris Kryštufek, Prirodoslovni muzej Slovenije
Marijan Govedič, Center za kartografijo favne in flore
Franc Janžekovič, Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Univerza Maribora
franc.janzekovic@um.si

Na Češkem so lani avgusta mediji pričeli tako rekoč dnevno poročati o škodah, ki jih na obdelovalnih površinah povzročajo mali glodavci. Vzrok težave je poljska voluharica, ki je v srednji Evropi splošno razširjena od nižin do gorskih pašnikov 3000 metrov visoko. Čeprav je primarno vrsta suhih travnikov, je zelo uspešna tudi v agrarni krajini. Dnevno potrebuje približno 3,6 grama rastlinske hrane, večinoma stebila, liste in podzemne dele trav in dvokaličnic. To je sicer na videz malo, a če to pomnožimo s tisoč živali na hektar, kjer živijo 150 dni, pride mo na 540 kilogramov hrane na hektar. Razmnoževanje je omejeno na vegetacijsko sezono in poteka od marca do oktobra. Brejost

traja 16–25 dni, v leglu je v povprečju šest mladičev, mlade samice pa se pričnejo razmnoževati v starosti približno 28 dni, izjemoma celo pri dveh tednih. Povprečna življenjska doba (2–9 mesecev) je odvisna od časa polganja. Nasploh je vrsta v vseh pogledih svoje biologije izjemno plastična. V Srednji Evropi številno voluharic močno niha, vsakih 2–5 let pa doseže gostoto nekaj tisoč glodavcev na hektar. V takšnih obdobjih se pojavljajo velike škode na travnikih krmnih rastlin, na žitih in različnih poljščinah, ponekod pa tudi v mladih gozdnih nasadih in sadovnjakih. Obsežno kopanje rovov prizadevne rušo, povečuje erozijo in vpliva na humifikacijo. Ker so poljske

Poljska voluharica (*Microtus arvalis*) je 30–65 g teška vrsta glodavca iz družine hrčkov. V Evropi je eden najhujših škodljivcev v kmetijstvu. Foto Karel Kolarič

voluharice rezervoar različnih boleznih (leptospiroza, tularemija, klopi encefalitis, toksoplazma, spiroheta itd.), se poveča tudi nevarnost za javno zdravje. Naravni plenilci voluharic so kune in ujele podnevi, ponoči pa sove in podlasice.

Kako preprečiti

Najpogostejši ukrep v letih visokih škod je uporaba rodenticidov. V Nemčiji so jih npr.

leta 2005 raztrosili na površini 320.000 hektarov, dve leti kasneje pa na 280.000 hektarih. Edini rodenticid, registriran v EU, je cinkov fosfid. Gre za akutni strup, ki ga žrtev zaužije s hrano (vabo). V stiku z želodčno kislino se sprošča strupen plin fosfin. Za človeka je smrtna količina 1–50 mg, protistrupa pa ni. Tudi v okolju ima cinkov fosfid številne neugodne druge učinke, ki jih vselej ni mo-

goče tolerirati, s pravilno uporabo pa jih je mogoče bistveno zmanjšati. Okoljsko tveganje se zniža s polaganjem strupa v rove glodavcev. V škodnih letih, ko je na vsakem kvadratnem metru pet in več vhodov v rove, pa sta varna in varčna raba prej načelo kot možen praktičen ukrep. Na Češkem vlada leta 2019 ni dovolila rabe tega strupa prav zaradi okoljskega tveganja. Uporabo strupa so dovolili le na poskusnih površinah. Tam so našli poginule zajce in ptice. Vsi upajo, da bodo delo opravile zimske zmrzali in spomladanski nalivi. Če tega ne bo, se utegne na Češkem zgodba v letošnjem letu ponoviti v še hujši obliki.

Voluharica v Sloveniji

Poljska voluharica je prisotna v večjem delu Slovenije, splošno razširjena in številčna pa je predvsem v ravninskih agrarnih predelih. Vsaj za nekatera območja vemo, da je imelo intenziviranje kmetijske proizvodnje na njeno številčnost neže-

len pozitiven učinek. Kaže tudi, da v zadnjih desetletjih postaja vse pogostejša. Takšne ocene so sicer tvegane, saj po eni strani nimamo ustreznega sistema populacijskega monitoringa, po drugi pa so trendi zaradi velike stohastičnosti pogosto težko zaznavni. S problemom, kakršen je leta 2019 pestil Češko, se pri nas še nismo srečali. Najbližje temu smo bili konec leta 1994, ko je bilo v okolici Beltincev prizadetih 1000–1500 hektarov polj. Problem je bil razmeroma majhen in bi ga lahko sanirali z agrotehničnimi ukrepi, vseeno pa so se takrat pristojni odločili za uporabo rodenticidov. Po tem so škode ves čas prisotne, niso pa visoke. Glede na klimatske trende doma in poročila iz ostalih evropskih območij pa lahko s precejšnjo gotovostjo pričakujemo vse več teh problemov. Zato je smiselno, da že danes pripravimo rešitve za različne scenarije, vključno s prilagajanjem kmetijske pridelave.

Kupujmo domače!

Pridružite se več kot 800 ponudnikom na Kupujmo domače in predstavite ponudbo svoje kmetije. Sodelovanje na www.kupujmodomace.si je brezplačno.

Ana Marenk, KGZS
ana.marenk@kgzs.si

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije smo že pred leti vzpostavili spletni portal Kupujmo domače, katerega namen je pomagati slovenskim pridelovalcem in predelovalcem hrane, da z oglaševanjem prek spleta povečajo neposredno prodajo na kmetiji, s tem pa omogočiti slovenskemu potrošniku nakup lokalno pridelane, sveže, pristne domače hrane.

V času razglašene epidemije virusa covid-19 vedno bolj postaja jasno, kako pomembna je domača pridelava hrane in da vloga malih proizvajalcev pri tem še zdaleč ni zanemarljiva. Ob vseh pozivih po nakupu hrane od slovenskih kmetov v času izrednih razmer zaradi virusa covid-19 se je potrebno zavedati, da morata pridelava in predelava hrane zagotavljati ustrezen dohodek ter razmerja na trgu, ki ne bodo v škodo pridelovalcem hrane. Le tako bo namreč moč zagotoviti obstoj kmetij in lokalno samooskrbo, ki je pomembna ne samo za zdravje prebivalstva, urejenost in obdelanost podeželja, ohranjanje delovnih mest na podeželju, zmanjševanje revščine in družbene neenakosti ter varovanje okolja, temveč tudi za za-

gotavljanje državne varnosti v obdobjih ekonomskih kriz in zmanjšanje odvisnosti od zunanje trgovine, predvsem v času motene globalne oskrbe.

Brez posrednikov in provizij

Spletna stran www.kupujmodomace.si kmetijam nudi možnost, da svoje pridelke in izdelke ponudijo neposredno, brez posrednikov in s tem povezanih stroškov provizij, kar jim omogoča večji zaslužek na kmetiji, možnost zaposlitve dodatne delovne sile, takojšnjo povratno informacijo s strani kupcev in nenazadnje takojšnje plačilo.

Spletna stran je zasnovana tako, da v ospredje postavlja pridelke in izdelke. Ponudbe so opremljene s fotografijami in opisi. Obiskovalcu je omogočeno iskanje po kategoriji izdelka, regiji, načinu pridelave, ponudniku ali pa s pomočjo splošnega iskalnika, na voljo pa je tudi zemljevid, s pomočjo katerega je moč najti želeno kmetijo. Ob predstavitvi ponudbe je na voljo tudi predstavitev same kmetije. Predstavitev ponudbe kmetij je brezplačna.

Kako predstavimo ponudbo kmetije

Registracija ponudnika je avtomatska. Po vpisu vseh obveznih podatkov o ponudniku je potrebno novo ustvarjeni uporabniški račun potrditi na povezavi, ki jo prejmete v povratnem elektronskem sporočilu na elektronski naslov, ki ste ga navedli ob prijavi. Ta vam skupaj z geslom v bodoče služi tudi kot uporabniško ime za vstop v vaš račun.

Potem ko ste uspešno opravili registracijo, lahko doda-

tudi vsaj eno fotografijo živila. Potem ko boste vnesli prvo ponudbo in dodali fotografije, se lahko odločite in takoj dodate ponudbo naslednjega izdelka. Število ponudb na posameznika ni omejeno. Vse oddane ponudbe lahko naknadno urejate ali brišete pred veljavnostjo izteka, če ste ponujeni pridelek oziroma izdelek prodali pred iztekom ponudbe. Vaše oddane ponudbe bodo objavljene na spletni strani www.kupujmodomace.si, potem ko bodo potrjene s strani administratorja.

te opis in fotografije kmetije, lahko pa takoj pričnete z vnosom vaše prve ponudbe. Pri vnosu ponudbe lahko izbirate različno dolžino veljavnosti ponudbe, odvisno od tega, kako dolgo predvidevate, da boste imeli pridelek oziroma izdelek na razpolago. Pri vnosu ponudbe je potrebno dodati

Vabimo vas, da se nam pridružite in postanete ponudnik na naši spletni strani Kupujmo domače. Spremljate nas lahko tudi na najbolj priljubljenem socialnem omrežju Facebook.

Sodelovanje na spletni strani www.kupujmodomace.si je brezplačno!

Ukrepi za preprečevanje širjenja okužbe

Pri prodaji na kmetijah je treba upoštevati ukrepe za primerno zaščito za preprečevanje širjenja okužbe. Pozivamo vas, da se izogibate nepotrebni stikom in dostavljate le do

www.kupujmodomace.si

vhodnih vrat, pri plačilu pa v čim večji meri uporabljajte kartične in spletne transakcije. Pri prodaji na kmetiji se z vsakim kupcem dogovorite za čas obiska, da ne bi prihajalo do nepotrebnih stikov, hkrati pa boste lahko izdelke pripravili vnaprej in tako skrajšali čas obiska kmetije. Prosite kupce, da na kmetijo prihajajo posamezno. Ob njihovem prihodu na kmetijo se ne rokujejte, skrbite za higieno kašlja, ne dotikajte se obraza, umivajte in razkužujte si roke ter tako poskrbite za svoje zdravje in zdravje kupcev.

Nasveti za varen nakup na kmetijah:

- pred obiskom pokličite na kmetijo in se dogovorite za čas obiska, za pridelke in izdelke;
- na kmetijo pojdite sami;
- prinesite svojo embalažo;
- upoštevajte higieno;
- upoštevajte varnostno razdaljo.

Poziv za nakup slovenskih prehranskih proizvodov

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije v času epidemije vsakodnevno prejemamo informacije glede stanja na terenu. Posredujemo jih na ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter jih rešujemo v sodelovanju s pristojnimi ustanovami. V zadnjem času je bilo med njimi vse več sporočil, da se kmetje soočajo s padanjem odkupnih cen. Viški prehranskih produktov slovenskih pridelovalcev in predelovalcev hrane so posledica zaprtja nekaterih javnih zavodov in sistema HORECA ter težav pri izvozu.

Resorna ministrica dr. Aleksandra Pivec je z namenom razrešitve te težave sklicala sestanek s predstavniki živilskih trgovcev. Predstavila je problematiko rejcev goveda in prašičev ter sektorja mleka, ki beležijo viške mesa ter mleka in mlečnih izdelkov. »V okviru ukrepov Vlade RS je skrb države v enaki meri namenjena nemoteni oskrbi in ohranjanju stabilne verige preskrbe s hrano kot tudi spoštovanju pravičnih odnosov znotraj nje. S terena prihajajo zaskrbljujoče informacije slovenskih pridelovalcev in predelovalcev hrane, in sicer, da trgovina ne odkupuje viškov prej navedenih izdelkov,« navaja MKGP v sporočilu za javnost.

Ministrica je izpostavila nujnost zavedanja, da je proizvodnja mesa vezana na daljše proizvodne cikle in je le delno odvisna od ponudbe in povpraševanja. Vlada RS je pripravila interventni

zakon, ki omogoča tudi regulacijo cen in prometa s kmetijskimi in živilskimi proizvodi v določenih kritičnih situacijah, vendar ni želja, da bi do njih res prišlo. Zato bi bilo zaradi nastalih razmer, ko se bo zmanjšala gospodarska rast in znižala kupna moč, na mestu odgovorno ravnanje, ki bo omogočalo slovenskim pridelovalcem in predelovalcem hrane enakopraven status in s tem ohranitev proizvodnje, ponudbe in preživetja, prebivalstvu pa okrepljeno ponudbo lokalne hrane.

Predstavniki živilskih trgovcev so pojasnili, da tudi v času epidemije delujejo po ustaljenih dobavnih kanalih nabave – tudi iz tujine, zato je preskrba s hrano nemotena. Do uvoza prihaja predvsem zaradi pomanjkanja proizvodov slovenskega porekla oziroma nizke samooskrbe in deloma tudi nekonkurenčnih cen. Trgovci se zavedajo oteženega položaja slovenskih rejcev. Če bo slovensko meso na razpolago, ga bodo kupcem ponudili v ustreznem razmerju glede na uvoženo.

Opozarjajo pa na pomembnost delovanja in sodelovanja celotne agroživilske verige, vse od pridelovalcev, zadrug, klavnic in dobaviteljev do trgovcev. Vsi člani verige morajo razumeti specifičnost situacije in prevzeti svoj delež odgovornosti za reševanje skupne težave.

Povzela Tatjana Vrbošek

Podpiram kmeta, kupujem lokalno!

Namen kampanje, ki jo je začela Zveza slovenske podeželske mladine, je promocija slovenske, domače, lokalne hrane.

Anja Mager, ZSPM
anja.mager@zspm.si

Zveza slovenske podeželske mladine (ZSPM) je začela s promocijsko kampanjo, s katero prek Facebooka osvešča širšo slovensko javnost o pomenu kmetov, domače pridelave hrane, ohranjanja in razvoja podeželja ter vloge mladih na podeželju pri tem.

»Prav te dni, ko združeni premagujemo pandemijo in se soočamo z dejansko sliko težav, ki jih pri-

naša (in jih še bo prinesel) koronavirus, se trudimo za promocijo lokalne, kakovostne, varne in zdrave hrane, za promocijo kmeta in kmetijstva ter ozaveščamo, da je treba ostati doma – delo in življenje na kmetiji teče dalje,« pove o kampanji predsednik ZSPM **Rok Damijan**.

»Na ZSPM se še posebej trudimo, da sledimo dogajanju, smo na tekočem z informacijami in pridob-

bivamo odzive s polja, sadovnjaka, hleva ... Vzpostavili smo tesno sodelovanje z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pri pripravi interventnih ukrepov v času širjenja koronavirusa za ublažitev trenutnega stanja v kmetijstvu. Namen kampanje je podpora slovenskemu kmetijstvu, slovenski hrani in predvsem slovenskemu kmetu,« pojasnjuje ozadje akcije predsednik ZSPM.

Kampanja je sestavljena iz več manjših korakov, ki skupaj tvorijo pomembno celoto. Doseg in pravilno izvedena kampanja bosta podprla promocijo lokalne hrane ter zagotovila podporno okolje, na katerega se lahko kmetje zanesajo pri zagovarjanju naših interesov, najprej pri sprejemu interventnih

ukrepov za omilitev škode koronavirusa, kasneje pa pri oblikovanju boljšega jutri za kmeta, menijo na ZSPM.

Namen kampanje je promocija slovenske, domače, lokalne hrane, zato mladi vabijo, da kupite izdelek, dva ali tri od najbližjega kmeta in se z izdelkom fotografirate ali posnamete. Izdelek lahko kupite tudi na tržnici (če so odprte), v trgovini ali zadrugi, kjer prodajajo lokalne izdelke. Lahko samo pogledate v hladilnik in tam najdete domači izdelek. Če pa že imate kakšno staro fotografijo ali video, kjer kuhate ali jeste domačo, lokalno hrano, bo tudi več kot odlično.

Kako lahko sodelujete kot posameznik?

Na fotografiji spodaj je prikazan primer, ki so ga naredili na ZSPM. Predlagamo, da svojo fotografijo oplemenitite z naslednjimi #:

#podpiramkmeta
#kupujemlokarno
#podeželskamladina
#mladikmetje

Ostalo besedilo prilagodite po želji.

Če kdo potrebujete pomoč, se lahko obrne na Anjo Mager z Zveze Slovenske podeželske mladine, e-naslov: anja.mager@zspm.si.

Naredite to sami, k sodelovanju pa povabite še sorodnike, prijatelje, sosede ...

Drugi korak kampanje predstavlja okvir **PODPIRAM KMETA, KUPUJEM LOKALNO**. Na Facebooku je ZSPM pripravil okvir, ki ga lahko dodate svoji profilni fotografiji. Kliknete na svojo profilno

v trgovini. So doma in vsak na svoj način prispevajo k izolaciji in varovanju družbe.

Veliko je organizacij in društev, ki delajo v prid kmetijstva in se trudijo prispevati po svojih najboljših močeh. Sedaj se lahko pokazuje Sloveniji, kdo so in zakaj je pomembno, da se podpira kmeta in

Mleko, pridelano na tradicionalen način

Seneni sir Zelene doline, narejen iz slovenskega mleka in zorjen po tradicionalni metodi

Seneni sir Zelene doline se predstavlja z zgodbo, ki oživlja izkušnje življenja naših babic in dedkov. Odlikuje ga izrazit aromatičen okus, ki ga lahko ustvari le narava. Proizveden je izključno iz slovenskega mleka, ki je odkupljeno na domačem, lokalnem območju. Lastnosti, slovensko poreklo mleka, kakovost mleka in proizvodni proces v Sloveniji, mu dajejo pečat »Izbrana kakovost Slovenija«, medtem ko tradicionalen način zorenja oznako »zorjeno po tradicionalni metodi«. Dodatno noto kakovosti mu daje zaveza upoštevanja smernic »Brez GSO – pridelano/predelano brez gensko spremenjenih organizmov.«

Njegova zgodba se začne na travniku

Seneni sir Zelene doline združuje skrb za dobro počutje živali, izbor kakovostne hrane in trajnostni način življenja na podeželju. Mleko, iz katerega je proizveden, odlikuje visoka kakovost in se imenuje seneno mleko.

Kaj je seneno mleko? Seneno mleko je najbolj tradicionalna oblika pridelave mleka, ki obuja tradicijo naših dedov in babic ter čas, ko je delo potekalo ročno. Na prvem mestu je skrb za življenje živali in njihova prehrana je prilagojena letnim časom. Krave pomlad, poletje in jesen preživijo na lokalnih pašnikih. Pozimi pa živali uživajo predvsem seno in kot dodatek prejmejo izbrana žita. Fermentirana krma, na primer silaža, je strogo prepovedana.

Zakaj seneno mleko

Na kmetijah, ki so se zavezale pridelavi senenega mleka, v hlevu diši po senu. Hkrati se lahko pohvalijo, da ima njihovo mleko ugodnejše razmerje med omega-tri- in omega-šest-maščobnimi kislinami. Starejši potrošniki pravijo, da ima takšno mleko okus, kakršnega so pili nekdanj, hkrati pa je tako pridelano mleko odlično za predelavo v poltrde in trde sire.

Mleko za seneni sir Zelene Doline je pridelano na kmetiji Podpečan, po domače pri Kovač, iz Zavrha pri Galiciji. Ko smo Klemna vprašali, kaj imajo živali največkrat na jedilniku, se je pošalil: »K' r seno,« in v isti sapi dodal: »Seveda le pozimi, v drugih letnih časih pa prevladuje sveža trava.«

Marjeta Železnik

Prvi korak kampanje predstavljajo nominacije na socialnem omrežju Facebook. Namen je, da dosežejo čim širšo publiko – tudi tiste, ki sicer ne podpirajo kmetijstva. Zdaj je čas, da ljudje odkrijejo, da je lokalna hrana boljša, se navadijo nanjo in tudi kasneje kupujejo lokalno in domače.

Nominacije potekajo tako, da fotografijo z lokalnim izdelkom objavite na Facebooku s pripisanim besedilom:

PODPIRAM KMETA, KUPUJEM LOKALNO!

#ostanidoma #podpirajslovensko #podeželskamladina #mladikmetje

fotografijo na Facebooku, kliknete gumb dodaj okvir in dodate okvir, ki ga najdete s ključnimi besedami Zveza slovenske podeželske mladine ali Podpiram kmeta, kupujem lokalno. Še bolje pa bo, če svojo profilno fotografijo zamenjate s fotografijo, ki jo boste uporabili za nominacije, in ji dodate okvir.

V podeželskih društvih in organizacijah je veliko kmetov, podeželanov, ki te dni še posebej pridno in vestno delajo na domačih kmetijah, da zagotovijo dovolj mleka, mesa, jajc ..., se pripravljajo na setev in skrbijo za živali. Kupujejo lokalno hrano ali pa solidarno pomagajo starejšim sosedom pri nakupih

kupuje lokalno. Kot društvo ali organizacija oblikujte odmeven stavek in ga po spodnjem primeru prilagodite vašemu društvu – lokalnemu okolju. Kolaž fotografij objavite za Facebook naslovno sliko društva, inštitucije.

Tako lahko skupaj pokažemo složnost, stopimo skupaj in opomnimo vse, kdo smo in zakaj smo ponosni, da smo mladi s podeželja! Sedaj imamo priložnost, da opomnimo vse, ki to že vedo ali pa še bodo izvedeli, da smo pomemben gradnik podeželja in strateškega pomena za samooskrbo. Naj ne pozabijo na nas. Danes. Jutri. Vedno.

Z VAMI V VSAKEM TRENUTKU

ODLIČNA PONUDBA TRAKTORJEV IN PRIKLJUČKOV IZ ZALOGE

POSLUJEMO DIGITALNO

več na: www.newholland.si/spletna-prodaja

TRAKTOR, PRIKLJUČEK ALI NADOMESTNE DELE DOSTAVIMO NA DOM.

Naročila dostavljamo v skladu z ukrepi za omejitve širjenja epidemije.

Tel. (03) 780 57 12 (14, 15) • www.newholland.si

ITRO, d.o.o., PE Štore • Železarska c. 3, 3220 Štore

NASVETI ZA POLJE, VRT IN ČEBELE

Skrivnosti narave in kmetovanja

Lokalno pomeni slovensko

Vsepričujoče stanje strahu pred COVID-19 dela kmetovalce še močnejše, doslednejše in prepričljivejše v svojem poklicu. Seveda je pot najprej v pridelavi za samooskrbo družine, kateri sledi pridelava za trg.

Uporaba Setvenega priročnika Marije Thun s setvijo in obdelovanjem rastlin na za njih primeren dan nam bo omogočila samo dvig verjetnosti pridelkov, dvig kakovosti pridelkov ter voljo k pridelovanju na naših njivah in preoranih travnikih. Dnevno se srečujem z vprašanjem kmetovalcev, ali lahko preorjem travnik? Seveda, saj je tvoj.

Upam, da nam je vlivanje strahu zavoljo COVID-19 in že dolgoletne grožnje po odvzemu subvencij zaradi neurejenih dejanskih stanj na kmetijskih zemljiščih že dodobra razsvetlilo stanje v naših glavah. Vse bo minilo in samooskrbo naše domovine bomo dvignili. Saj vsako leto na novo prihaja pomlad z zemeljskim izdihom in brstenjem/kaljenjem vsega živega ter vsako poletje/jesen krajšanje dne z zemeljskim vdihom z odpadanjem listov ali pobiranjem pridelkov/semenov. Tudi to virozo bomo prekužili kot že mnoge ter si dovolili v prihodnjih dneh posaditi zadosti krompirja (v času dni za korenino), fižola (v času dni za plod), zelja (v času dni za list) in cvetnic/oljnic (v času dni za cvet). Kmetovo preživetje je vsakodnevno delo na zemlji in med domačimi živalmi, vrstenje poljščin v kolobarju rutina in ljubezen do grude, ki dela čudeže v življenju.

Še je čas, da načrtujemo setev listnatih rastlin in korenovk po krompirju (endivija, repa, pesa, koleraba, motovilec, radič ..), da načrtujemo za glavni posevek zadosti zelja za sezono in kisanje, česen upam, da že raste, med čebulo prija korenju. Ravnati se po ledenih možeh s sajenjem fižola ter drugih plodovk (buč, paradižnika, paprike ...) na prosto je naša tradicija. Brez sramu odvzeti domačim živalim ječmen za predelavo v ješprenj, brez sramu odvzeti vrečo pšenice za v mlin. Še manj sramu boste doživeli, če boste našli domačo koruzo in jo posejali za prihodnjo letino za seme (saj veste, da se zbere od najlepših storžev sredina za reprodukcijo). Tudi setev prosa (15. maja) in ajde (od 13. junija do konca julija) je lahko izziv, da bodo prosena kaša in ajdovi žganci iz domačega skuhani.

Hvaležni smo našim mamam in babicam, ki so ohranile pridelovanje ne-le na polju, temveč tudi v rastlinjakih. Mnogo tovrstnih praks bi se že zdavnaj pozabilo, če se v preteklih letih ne bi trudile za obstoj. Seveda se je zgubilo veliko semen, zato pa za prihodnost izbirajmo ekološko pridelana in se izogibajmo hibridnemu zrnju. Najbolj pristni razvoj kmetije je širitev domače prakse v profesionalno in upajmo, da bo tega vse več. Upamo, da bo v tem šokantnem času zaživela združna praksa in se razširila lokalna pridelava in poraba. Lokalno pa vemo, da pomeni slovensko.

Maja Klemen Cokan, KGZS – Zavod Celje, maja.klemencokan@ce.kgzs.si

NAGRADNA UGANKA

Začetnice besed dajo geslo. Geslo pošljite do 8. maja na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA UGANKA.

Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si s svojim imenom in naslovom.

Glavno mesto Estonije									
Predsednik Turčije									
Spravilo žita									
Popolna zmeda									
Mesto z nekdanjim rudnikom živega srebra									
Pokrivalo, ki ščiti glavo pred poškodbami									
Zgodnja sorta krompirja									
Blagovna znamka italijanskih traktorjev									
Rezultat									

Izmed pravih odgovorov bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Geslo prejšnje uganke je PRIPRAVLJENI NA SETEV.

Izmed prispelih odgovorov smo izžrebali pet nagrajencev: Dragica Golob, Zgornja Korena; Marija Cesar, Ljubljana; Marija Gorenc, Krško; Peter Baša, Ilirska Bistrica; Vida Bobnar, Cerklje. Čestitamo!

NAGRADNA KRIŽANKA

Geslo križanke pošljite do 18. maja na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA. Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si, seveda s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA in vašimi podatki.

Med pravih odgovori bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade.

Med prispelimi odgovori (pravilna rešitev je bila ZIMSKO VESELJE) bodo nagrado prejeli: Darja Deželak, Sevnica; Andrej Grohar, Prem; Luka Klinar, Jesenice; Jože Marovt, Braslovče; in Marija Mujić, Beltinci. Čestitamo!

Letina poljščin v letu 2019

V Sloveniji smo v letu 2019 pridelali za 8 % več žit za zrnje kot v letu pred tem. Predvsem so boljše obrodila vsa strna žita. Koruza za zrnje je obrodila nekoliko slabše v primerjavi s predlanskim izrednim letom, vendar še vedno za 15 % boljše od desetletnega povprečja.

Letina vseh vrst strnih žit boljša, skupni pridelek koruze za zrnje nekoliko težji kot v letu 2018

V letu 2019 smo pridelali okoli 642.000 ton žit. Več kot polovica je bilo koruze za zrnje. Pridelek glavnih krušnih žit, pšenice in pire, je tehtal skoraj 140.000 ton, to je za 15 % več kot v letu 2018. Hektarski pridelek je znašal 5,2 tone na hektar, kar je za 18 % več kot predlani in za 6 % več v primerjavi z desetletnim povprečjem. Ječmena smo pridelali okoli 102.500 ton, rži in soržice skoraj 4.500 ton in tritikale skoraj 27.000 ton. Največ med žiti smo pridelali koruze za zrnje. Čeprav je obrodila nekoliko slabše v primerjavi s predlansko izjemno letino (za 2 %), je z 9,3 t/ha še vedno 15 % nad desetletnim povprečjem.

Slaba letina krompirja

Krompirja smo pridelali 65.958 ton, kar je skoraj 10 % manj kot v letu 2018.

Hmelja nekoliko manj

Hmelj smo pridelovali na 1.616 hektarjih, kar je 3 % manjša površina kot predlani. Tudi obrodil je slabše kot leto poprej. V povprečju smo pridelali 1,6 t/ha suhih hmeljnih storžkov, kar je za 11 % slabše kot predlani.

Zelene krme z njiv manj, dober pridelek sena s trajnih travnikov in pašnikov

Koruzo za silažo smo pridelovali na 30.150 ha, kar je približno enako velika površina kot v letu 2018, je pa obrodila nekoliko slabše (46,2 t/ha oz. 4 % slabše). Detelje in lucerno smo pridelovali na 11 % manjši površini (na 8.520 ha), obrodili pa sta podobno kot lani (7 t/ha). Ostale trave in mešanice trav z deteljami na njivah so obrodile boljše kot lani (7,0 t/ha oz. za 4 % boljše). Trajni travniki in pašniki so obrodili dobro.

Sadja iz intenzivnih sadovnjakov manj v primerjavi s predlansko izjemno letino

Sadja smo v intenzivnih sadovnjakih nabrali 69.050 ton, kar je za 35 % manj v primerjavi s predlansko izjemno letino. Slabše so obrodile skoraj vse sadne vrste, z izjemo marelic, katerih smo nabrali 919 ton, kar je največ v zadnjih desetih letih. Jabolka so obrodila 23,9 t/ha, skupaj smo jih nabrali 54.272 ton, kar je za 37 % manj v primerjavi z letom 2018 in 17 % manj v primerjavi s povprečjem zadnjih desetih let. Hrušk smo v povprečju obrali 13,9 t/ha (16 % manj od desetletnega povprečja), breskev in nektarin pa 15,1 t/ha. Tudi jagode so obrodile nekoliko slabše. S pridelkom 17,3 t/ha so malo pod desetletnim povprečjem (za 5 % manj).

Vinogradniki pridelali 105.035 ton grozdja

Letina grozdja v vinogradih je bila nekoliko slabša od predlanske, vendar še vedno boljša od povprečja letin zadnjih desetih let. Bele sorte so obrodile boljše od rdečih, s 6,9 t/ha so nekoliko nad desetletnim povprečjem (za 5 %). Skupni pridelek belega grozdja je tako tehtal 74.114 ton. Sorte rdečega grozdja so obrodile slabše, s 6,5 t/ha so za 2 % pod desetletnim povprečjem. Skupaj smo pridelali 30.921 ton rdečega grozdja.

Vir: SURS

V KRALJESTVU UGANK			OPTIČNA PRIPRAVA, S KATERO SE SLIKA PREDMETA PRENAŠA NA FILMSKI TRAK	PIHALNI INSTRUMENT JAJČASTE OBLIKE	KLUB, KI TEKMUJE V LIGI	GOROVJE V JUGO-VZHODNI ČRNI GORI	MESTO V BELGIJI, ATH
MEJNA REKA S HRVAŠKO							
JAPONSKI FILMSKI REŽISER KUROSAVA							
BREZREPA OPICA, KI ZIVI V GIBRAL-TARJU							
HRVAŠKA IGRALKA (NINA) STISNENA DLAN							ORMUZDOV NASPROTNIK V PERZIJSKI MITOLOGIJI
KRATKO ODRSKO DELO, NAVADNO S HUMORISTIČNO ALI SATIRIČNO VSEBINO	OKSID, KI VSEBUJE TRI ATOME KISIKA	FR. DIRKAČ ALESI NEKDANJI JAPONSKI DROBIŽ				ERBIJ	
NAŠ TEOLOG (ANTON)						DOBA, KI TRAJA STO LET	
GROBNICA V KATA-KOMBAH						IT. MESTO V PIEMONTU NEMSKI FILOLOG (GEORG A.)	
FINSKI LITERAT LEINO						SKUPINA LJUDI, TEAM	
ČERNIK OLDRIČ		DVOVALENT. ALKILNA SKUPINA OGNJENIK NA SICILIJU				MEŠALNIK	
AVTOR: GREGA RIHTAR	PRIPADNIK KELTOV					SMOD (STAR.) NEMSKI SKLADATELJ (CASPAR)	
IGRALKA Z OBROBNO VLOGO, KI NE GOVORI						KAREL ERBEN	
LOJZE OBLAK						MAVRAH (NAREČNO)	
ŠVEDSKA OPERNA PEVKA (JENNY)						VRSTA ŠPORTNE JADRNIC, KETCH	SRBSKO MOŠKO IME, ALEK-SANDAR
SLAVILNA PESEM		OPERNI PEVEC DARIAN				GOJITELJ ŽIVALI	
						STANJE VELIKEGA DUŠEVNEGA UGODJA	

Kriza je tudi priložnost

V času krize se pridelovalci in predelovalci hrane na različne načine spoprijemajo z njo. Najbolj so v precepu tisti, ki so se jim porušile utečene prodajne poti in imajo hitro pokvarljiva živila, kot so mleko in mlečni izdelki ali zelenjava. Seveda je tudi prodaja drugih kmetijskih pridelkov in izdelkov nujna, saj smo v začetku nove pridelovalne sezone, ko je treba nakupiti semena, sadike, gnojila, sredstva za varstvo rastlin in drugo.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Nekateri utečeni načini prodaje so se porušili, zato se je treba prilagoditi. Marsikje se je zmanjšalo število neposrednih nakupov, po omejitvi gibanja znotraj občin še toliko bolj. Zato potrošniki naročajo hrano po telefonu, elektronski pošti, preko socialnih omrežij, spletnih trgovin, portalov z informacijami o ponudnikih, kot je na primer portal Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Kupujmo domače, in neposredno preko spletnega naročanja pri pridelovalcu. Ti načini ne morejo izničiti negativnih učinkov krize, lahko pa jih ublažijo.

Pri nekaterih članih zbornice smo se pozanimali, kako sedaj nadomeščajo zmanjšanje prodaje, katere načine so okrepili in ali se jim je mogoče prodaja celo povečala.

Sirarstvo Orešnik

Za kmetijo Orešnik iz Šentjošta nad Horjulom, ki se ukvarja z rejo koz, so s pojavom koronavirusa nastopile težave. Za nekaj tednov se je ustavila njihova redna prodaja na tržnici. Na začetku je bilo nekaj zmede, sedaj tržnica redno poteka, kupcev

je sicer manj, vendar ti kupujejo v večjih količinah in nekateri prihajajo na dva tedna. Nakup s strani restavracij in gostiln se je povsem ustavil. Z omejitvijo gibanja znotraj občine se je prodaja na domu zmanjšala, vendar tisti kupci, ki pridejo, kupijo več, ni pa recimo sedaj med njimi mladih družin. Ker kupci ne morejo do njih, je treba z izdelki do kupcev.

Organizirali so se tako, da po predhodnem naročilu ob sredah dostavljajo svoje izdelke na tržnico pri Žabarju na Viču v Ljubljani. »Nekateri želijo, da jim vse pripravimo, drugi se odločijo na kraju samem. Ker je v tem času plačevanje z gotovino potencialno tveganje za prenos virusov, smo se (končno) opremili s POS terminalom, ki omogoča brezgotovinsko poslovanje. Eni seveda še vedno plačajo z gotovino, večinoma nam jo dajo kar v kuverti,« pove Irena Orešnik.

Sreča v nesreči je, da so na začetku sezone. Ker imajo sezonske pripuste, sedaj večina kozličev še sesa in mleka za predelavo ni veliko. Njihova prednost je tudi, da lahko več mleka

predelajo v poltrde sire, ki lahko počakajo in zorijo. Jih pa malo skrbi prodaja kozličev, saj so jih v prejšnjih letih veliko prodali v restavracije.

V času krize so zaznali veliko povečanje obiska njihove spletne strani, zato bodo poskusili s spletno prodajo s predvideno petkovo dostavo v Ljubljano.

Zadruga Zemlja & morje

Na obali deluje zadruga in socialno podjetje Zemlja & Morje, ki ima zgolj ekološko ponudbo in prodajo. Zadrugo je leta 2017 ustanovilo šest obalnih kmetij, ki so sprva prodajale svoje pridelke, sedaj pa sodelujejo z več kot petdesetimi kmetijami, ki pridelujejo hrano izključno po načelih ekološkega kmetovanja.

V zadnjih tednih se je tudi pri njih zgodil velik preskok. »Kriza, ki je nastala, nas ni do-

Damjana Ostanek Heric: »Kriza je pripeljala do tega, da več kupcev prihaja na kmetijo, kjer vidijo, kako pridelujemo, zato se gradi dolgoročno medsebojno zaupanje.«

Zadrugo Zemlja & morje kriza ni dobila nepripravljeno, saj so že prej dostavljali zabojčke s hrano, sedaj se je ta dostava povečala za več kot petkrat.

bila nepripravljene, saj smo že prej imeli spletno prodajo in dostavo na domove. Pred pojavom koronavirusa smo tedensko dobavljali po približno 30 zabojčkov, sredi aprila je ta številka narastla na več kot 150 na teden. Ker smo v osnovi ustanovljeni z namenom pomoči kmetom, se trudimo pomagati oz. vključiti v ponudbo čim več ekoloških kmetij, katerim se je prodaja ustavila in se obračajo na nas,« je povedal predsednik zadruga Dane Podmenik.

Oskrbujejo gospodinjstva v slovenski Istri. Za pakiranje in dostavo imajo štiri ljudi. Kot socialno podjetje bodo v teh dneh zaposlili sodelavko, ki je bila dlje časa brezposelna, do upokojitve ji manjka še pet let.

Povezujejo se tudi z drugimi ekološkimi pridelovalci, kot na primer temi, ki so združeni v društvo Skupina proizvajalcev ekološkega sadja (SPESS), ki pridelujejo jabolka, sok in drugo ekološko pridelano hrano. Oblikovali so skupno logistiko, da si oboji znižajo stroške, po-

rabijo manj časa in z manj prevozi manj obremenjujejo okolje.

»Kljub vse večjemu povpraševanju smo se odločili, da cene ostanejo enake, saj želimo s kupci graditi dolgoročne odnose. Naša vizija je, da bi bila domača ekološka hrana dosegljiva čim širšemu krogu in ne samo tistim z višjimi dohodki,« razlaga Podmenik.

Kmetija Ostanek

Na kmetiji Ostanek v Velikih Pecah, nedaleč od Šentvida pri Stični, pridelujejo zelenjavo. Kot je povedala Damjana Ostanek Heric, so repromaterial, ki ga potrebujejo za vzpostavitev sezone, pripravili pred začetkom krize. »Imeli smo srečo. Vse, česar še nismo imeli nabavljeno, smo nabavili takoj ob začetku krize, ko še ni bilo težav. Medtem smo dobavili tudi material iz Italije in ni bilo težav. Tako imamo potrebne zaloge, je pa v njih tudi veliko vezanih denarni sredstev.

Pri naložbah je drugače. Začeli smo opremljati prostore

za predelavo zelenjave. Pri gradnji in uvozu opreme iz drugih držav je bilo v teh dneh težje. Veliko opreme čaka tudi v tujini, zato smo opremljanje prestavili za en mesec,« pove Damjana.

In nadaljuje: »Glede prodaje se je prilagoditev, ki smo jo uvedli, izkazala za zelo uspešno. Naši kupci so navajeni kupovati našo zelenjavo na dveh tržnicah. V tem času sta obe zaprti. Takoj ob začetku ukrepov smo kupce povabili, da si lahko naročijo svoj zabojček zelenjave. Ko je pripravljen, obvestimo kupca, da ga lahko prevzame na kmetiji. Sporočimo tudi znesek za plačilo. Tako nam kupci pripravijo točen znesek in mi nimamo nobenega stika z njimi. Kupci so ta način sprejeli. Dokler niso bile zaprte meje med občinami, so ljudje prihajali tudi z drugih občin, sedaj smo pač vezani samo na domačo občino,« oriše trenutni položaj Damjana.

»Dobra stran nastalega položaja je, da nas tako kupci lahko bolje spoznajo. Na kmetiji pošteno delamo, prodajamo samo lastne pridelke in izdelke. Kupci sedaj vidijo, od kje prihaja zelenjava, ki jo kupujejo. Zelenjava je sveža, vedno pobrana še isti dan. Pozna se izpad dohodka od javnih zavodov, ki sedaj ne obratujejo, in s tržnice. To je na naši kmetiji predstavljalo največjo težavo,« še povzame Damjana Ostanek Heric.

Sicer pa je še dejala, da v tem kriznem času spoznali, kako zelo pomembna je samoskrba. Meni, da smo vsi spoznali, da je slovenski kmet tisti, ki lahko ponudi dobro in kakovostno hrano. Ljudje se tega čedalje bolj zavedajo, zato ocenjuje, da se bo prodaja končnemu kupcu samo povečevala. In zaključuje: »Menim, da spodbujamo kmeta in njegovo delo, kupujmo domače, kupujmo lokalno!«

Razpisi bodo kasneje

Trenutno stanje v državi, povezano z epidemijo virusa covid-19, je začasno zadržalo sprejemanje ustrezne izvedbene zakonodaje, ki je podlaga za objavo javnih razpisov, saj se v teh razmerah sprejema le interventna zakonodaja.

Prav tako so vlagatelji v teh razmerah soočeni z izrazito oteženo pripravo vlog na javne razpise, upočasnjenim pridobivanjem potrebnih upravnih dovoljenj in ostale dokumentacije, ki se zahteva ob vložitvi vloge na javni razpis, saj roki v upravnih postopkih trenutno ne tečejo.

Hkrati so se v teh razmerah nakazale nove, nujno potrebne spremembe Programa razvoja podeželja RS (PRP 2014–2020), da bi lahko slovenskemu kmetijstvu, živilstvu in gozdarstvu omogočili lažjo izvedbo investicij. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je torej v postopku pospešene priprave sprememb PRP 2014–2020.

Na podlagi sprememb bodo posledično spremenjene tudi izvedbene uredbe in po sprejetju le-teh bodo na vladi lahko objavili načrtovane javne razpise.

Zato se objava javnih razpisov predvidoma prestavlja na meseca maj in junij. Bo pa dejanski razvoj dogodkov odvisen od razvoja aktualnih razmer, povezanih z epidemijo. Obvestila glede tega bomo objavljali tudi na spletni strani Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

Irena Orešnik: »Pri predelavi in prodaji mlečnih izdelkov nismo imeli zaenkrat večjih težav, nekaj več skrbi nam povzroča prodaja kozličev, ki morajo biti do sredine maja prodani.«